

1933

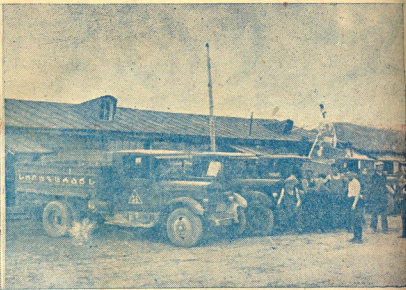
საქართველოს
საბჭოთაო
საბჭოთაო

მტკვარი

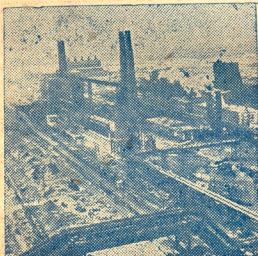
„არც ერთი მტკაველი სხვისი მიწა არ გვინდა, მაგრამ არც
 ჩვენს მიწას, ჩვენი მიწის არც ერთ გოჯას დაფუთმობთ არავის!“
 ს ბ ა ლ ი ნ ი

შირაქის მარცვლელის საზოგადოება მუშაობს უნდა მოგვეცეს 500.000 ფუთის ხორბალი.

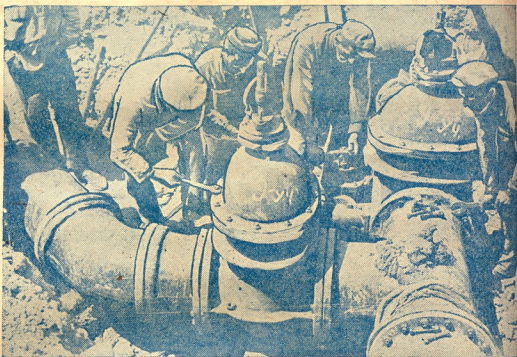

შირაქის საბჭოთა მეურნეობამ წერულს უნდა მოგვეცეს 500.000 ფ. ხორბალი. მოსავლის აღება უკვე დაიწყო.

მავნიტოგორის კომპის კომბინატი

კოქსის კომბინატის საერთო სურათი და ბრწყინი № 4.

სწრაფი ტემპით მიმდინარეობს ნატახტარის წყალსადენის ქსელის გაყვანა.

სურათზე: მარცხნივ — კოლმეურნეობა „ინტერნაციონალი“ (გორის რაიონი) ბოლშევიკურად ჩაება ახალი მოსავლის აღებაში. კოლმეურნეები დაყოფილი არიან ბრიგადებათ და ჯგუფებათ, რომლებიც ჩაბმული არიან სოცმეუჯირებაში. № 2 ბრიგადის დამკრედი სუბიშვილი ვახო ხორბლის გალენვაზე. მარჯვნივ — სამკალი მანქანების კოლონის მუშაობა უარაას მეცენეობის საბჭოთა მეურნეობაში.

ორკვირული მასიური სახა-
ტვრო პოლიტიკური თურნალი

რედაქტორის ნახვა შეიძლება ყოველდღე
12-8 საათამდე. მისამართი: წულუკიძის ქ. 8.

№ 14

ტელისი, 1 ვივბიტო

ვახ. „კომუნისტ“-ს გამაზა

1933

გსოფლოო ომიდან გსოფლოო ომისაკენ

„უნდა აიხსნათ ხალხს რეალური ვითარება იმის, თუ რამდენად დიდია საიდუმ-
ლოება, რომელიც იმალება იმ“ და რეორი უმეტრია მუშათა რევოლუციური ორ-
განიზაცია, თუნდაც ისეთი, რომელიც თავის თავს რევოლუციონერს უწოდებს, ნაშ-
დელიად მოახლოებული ომის წინაშე“.

დენინი

წინადაცვის წინ, 1932 წლის თებერვალ-
ში, 8 წლის მოსამზადებელი ომისათვის“
შემდეგ დიდის ზეიშით გაიხსნა პირველი
მოფლოო-განიზაციების“ კონფერენცია-
60 ქვეყნის ათასამდე დელეგატი და ექს-
პერტი, მთელი მსოფლიოს პრესის წარმომ-
ხედებლები, ასოციაციური ორგანიზაციების
დელეგატები და სხვადასხვა თამბიურული
იქნა თვალთმაქციების ამ პარალელ, სერე-
თაურისათვის იმ ტრილონიის ოქრობარები
ტრამანისთვს ავარჯიშობდნ თავიანთი „შეკა-
დობიანობის მოვერობაში“. ტრილონიან
ტრამანისთვს ცვლიდნ დელეგაციების მეთა-
ურები და წევრები, რომლებიც თავიანთი
მოვერობების სახელით არმუნდებდნენ ეკ-
ონომიკის ზავის იდეებისადმი ერთგუ-
ლებას, არმუნდებდნ იმაში, რომ სწო-
რდის მოვერობა, რომელსაც მორიგი ორ-
ბოროტი წარმოადგენდა, მზად არის ხელეც
ხსნული ნამუდგომი გადასაქმის, სოციალ-
დემისტური პრესის გულის ამხუტებელი
კრასტოვლებიანი ცილილები იმპერიალის-
ტური მუდგობი მუდგობიანობის ანგლო-
ყუბათი გასაღებია, კონფერენციის თვალთ-
მაქციური, თვალთმაქციური დაწესების კი, რო-
გორც პირველი სერიალული მიდგომა გა-
ნიარალების პრობლემის პრაქტიკულად გა-
დაწყვეტილად.

მგარამ აი, ვთავად კონფერენციის სახეი-
ში ნაწილი, დაიწყო ურეგულდობრივი „შე-
შობა“ და იმ წამებზე ბრძანადავსცეს კი ნი-
სიელი შეიქმნა „განიზაციების“ კონფერენ-
ციათა მამდგომი ფაქტი, შედეგად დისკუსი-
ისა, როგორც კონფერენციის პლენარული
სესიონებზე, ისე კონფერენციის მრავალ-
ათეული კომისიების და ქვეკომისიების
ერთობლივად ნათელი შეიქმნა, რომ ით-
ყოფილი კაპიტალისტური ქვეყანა რომ
არის შეიქმნა ის საომარი საშეაღებები,
რომლებიც მის ნაწილებად მოგვიტანა და
და მისთვის ნაწილებად არის საჭირო, ასე,
მავალდებია, ინგლისი მზად არის გადასცემ
მისთვის კლასის სამხედრო გემები, რომლებიც
მისთვის არც უნდა საჭირო და რომლებიც
მას მთავრად რაოდენობით მოგვიტანა, მგარ-
ამ, რომლებიც სასოციალისტო საჭიროებებს
წარმოადგენენ იმპერიალისტური ამერიკა-
სათვის, ამერიკა, პირიქით, ასეთივე ფიქალ
საჭიროთი ურეგობა თავისი სამხედრო
საჭიროების შევსებისათვის საკითხის, ასეთადვე
უთვალისარსებო ადვანტ დანარჩენი დიდი და
უბატარა სახელმწიფოები და ამის შედეგად
ფიქალის, უფრო დათვალ და ღიორ, გვირ-
ბედად, გრძელდება შეჯიბრება შეიქმნა
დამბრუნებელი

იმპერიალისტების არ შეიძლება განიარა-
ლება. ეს რომ ასე არ იყოს, მამონ ისინი

არ ენებოდნენ იმპერიალისტები. კაპიტალ-
ისთვს ყაბაღება მხოლოდ თიფზარბაზნებში,
ტრანკეითი და დრედნოუტებით, წყალქვეშა
ნავებით და სახმელაო ავირობალები შეე-
ძლიათ ნაწილობრივ დაცვა და შენარჩუნე-
ბა, ახალი გემოვლი ლესმის ჩაღება ხელ-
ში — ახალი ბაზრების და ნელდელის
ახალი წყაროების სახით, კაპიტალისტური
სახელმწიფოებში შორის წინააღმდეგობანი
აიძულებდნ მათ ფიზიკლად ადვილად ფალ-
სურა ტრამანისთვის სამხედრო შეიარაღებას.
ამიტომ არის, რომ ერთი სამხედრო გემის
წყალში ჩაწვება რომელიც იმპერია-
ლისტური სახელმწიფოს შორ, მეორე — ში-
სი გემები — უწყალებს არის ჩამტეხა,
ათეული სამხედრო ავირობის გამოყე-
ბა — ორი ათეულის და ასე დასრულე-
ბლად გრძელდება შეიარაღების კიდელი.
კონფერენციის კრების, რომელიც მეორე
წელია მიქვირება შეესრულებული ძალით
რომელიც შეუჭრებლად ფიქალდება
და დამბრუნება, კიდევ უფრო აძლიერებს,
ემპერიალისტური წინააღმდეგობა, უა-
რუსად მუშავდნ ხასიათს აძლებს მათ, ხელს
უწყობს შეიქმნა გემოვლებს შეი-
არაღებაში. ამიტომ არის, რომ დღე-ღამე
მუშაობდნ სამხედრო ჯარსებში, ახზადნენ
ახალ კატასტოფტ საშეაღებებს.

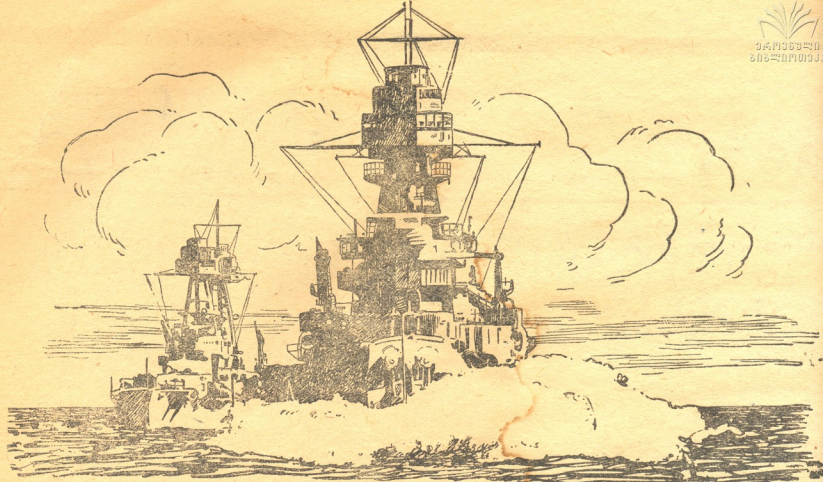
უწყასწავლად კონფერენცია კონფერენ-
ციამ, რომელიც არა ნაწილები ზეიშით გაი-
ხსნა, ვიდრე განიარაღების კონფერენცია
ამ წლისთვის წინ, რომელსაც ისეთივე
ლოკალ-კორიების შეხედ და მთელი მსოფ-
ლიო სოციალ-დემისტური პრესის, როგორც
„განიზაციების“ კონფერენციის 1932 წლის
თებერვალში, გამოხედნდა იგივე განმუ-
ხობლები და ტრანსპორტები, რომლებიც
მევაგნებდა კაპიტალისტების ყოველ კონ-
ფერენციას: ყოველი კაპიტალისტური სა-
ხელმწიფო მზად არის გაიღოს მსხვერპლი
— მხოლოდ სხვის ხაზზე, ამ საზარტყნობი
დათხოვრებლად მორიგად მთელს კონ-
ფერენციამ ერთობლივ კიდევ ცხადყო, რომ
კაპიტალისტური შეიძლება მშვიდობიანი
გზებით გადასტყას და დაძლიოს თავისი
მთავარი წინააღმდეგობანი. უფრო მეტი,
ამ კონფერენციის კიდევ უფრო გამოხედ-
ვა, გააშუქვა და გათრმავა ეს წინააღმდეგო-
ბანი, ის ვადაცაა ახალ მიზნად შეიარაღე-
ბის შემდგომ ზრდაში. მთავრებითი რო-
ლი, რომ სწორად ამ კონფერენციის კრის-
ის უწყასწავლად დღეშია ამერიკის, იაპო-
ნიის, ინგლისის, საფრანგეთის, გერმანიის
და სხვ. დღეს და პატარა იმპერიალისტების
პრესამ არმოხედობრივად გააძლიერა ში-
ლიტარისტების პრაქტიკა, ამ ქვეყნების
პასუხისმგებელი პოლიტიკური მოღვიწერი

გამოვიდნენ არაორბაზროვანი განცხადებე-
ბით თავიანთი ქვეყნის შემდგომი შეიარა-
ღების აუცილებლობის მოთხოვნიტი და ზო-
გირთობა მოვერობებში (ამერიკა, იაპონია
და სხვ.) კონფერენციის კრახზე უპასუხეს
ახალი სამხედრო გემების მიღებით და ახა-
ლი მილოჩრების გადაღებით სამხედრო
მშენებლობისთვის.

ერთად-ერთი ქვეყანა მსოფლიოში, რომ
ელიც დანებდნ შეიქმნებდნ შეიარა-
ღების დანებში, რომელსაც არა თუ არ შე-
ხებია მსოფლიო გამწმანდებლობის ეკო-
ნომიური კოოპისი, არამედ შეესრულებლად
ანეთათვის თავის საწარმოო ძალებს, ქმნის
ახალ — სოციალისტური სახეაღებებას, —
ეს არის საბჭოთა კავშირი. ამიტომ არის,
მსოფლიო ყველა კონფერენციებზე და ითი
ბიარტზე მხოლოდ საბჭოთა კავშირის წარ-
მომადგენლები გამოიანდა საბჭოების გად-
წყვეტილ ნამდგომად რეალური გემები.
მხოლოდ საბჭოთა დელეგაციამ წამოაგება
განიარაღების კონფერენციის მოსამდგომელ
კომისიას და კონფერენციასზე განიარაღე-
ბის და სამხედრო ტვირთის შემოკრების
ნამდგომად პრაქტიკული გემები. მხოლოდ
საბჭოთა დელეგაციამ შეიტანა მსოფლიო
კონფერენციის კონფერენციასზე წინადად-
ბა, რომელიც მათი მიზნის შემთხვევაში
შეცვლით მსოფლიო დაბრუნული მდგომარეო-
ბის შემსუბუქება.

საბჭოთა კავშირმა არა ერთხელ საჭიო
დაამტყცია თავისი მშვიდობიანობის მო-
ყვარობის და უწყასწავლად, როცა ლონ-
დონის კონფერენციის კონფერენციასზე
სხვა ქვეყნების დელეგატები კლესობის
მხოლოდ იმის მხადად იყენენ, თუ რო-
გორ უნდა ჩავთვა ლახარი ზურგიდან ცო-
თმამტყცობის, საბჭოთა დელეგაციამ მიორ
რაც სახელმწიფოებთან დასდე კონკრე-
ტია, რომელიც წარმოადგენს მშვიდო-
ბიანობის ახალ დამტყცობა და საბჭოთა
შეიძლება პოლიტიკის შორეი დამამტყცო-
ბელ სახეობს.

ასეთია საბჭოთა კავშირის პოლიტიკა,
პოლიტიკა მშვიდობიანობის და მეზობლო-
რი თანაცხოვრების ყველა ხაზობებით.
ამ პოლიტიკის წარმოება შეიძლება მხოლოდ
გამარჯებულ პოლიტიკაობას ქვეყანა-
სოციალისტურ მშენებელ ქვეყანას, რომელიც
კომუნისტური პარტიის და მსოფლიო შე-
შობის შეთავაზობის შემთხვევაში მისდის
წინ ორი გამოარჯებულ მიორსაქმის.
კაპიტალისტების არყენლობა კი კრისხის
დასამტყცობად არსებობს მხოლოდ ორი საშე-
აღება—ომი და ინტერუტობა. ტრამანისთვის
წინააღმდეგ ომის მხადადმან ერთად, იმ-

სამზადის საერთაშორისო იმპერიალის ტური ომისათვის.

სურათზე: — ჩ. ა. შ. შტაბების კრივი ხერი არაბონა წყნარ ოკეანეში ჩატარებული მანევრების შემდეგ სან-პედროზე გაფლით ბრუნდებდა სან-ფრანცისკოში.

პერიალისტური წრეების ავანტიურისტული ნაწილი აშკარად ლაბარაკოს საბჭოთა კავშირთან ომზე, როგორც კრიზისის დაძლევის ერთ-ერთ შესაძლებლობაზე, იაპონიის იმპერიალისტის აქტივობამ შორეულ აღმოსავლეთში და ნაციონალ-სოციალისტების მოქცევამ გერმანიის სახელმწიფოს სათავეში ფიურერი შეისა ამ წრეებს, ამის შედეგად გაძლიერდა ჯორჯების და ცოლონების კავშირი კავშირის საბჭოთა კავშირის წინააღმდეგ. არსებობდა გამოპირების ანტისაბჭოთა ლაშქრობათა ძველი გეგმები, ასე პარალელურად მომდინარეობს შუადგება ახალი იმპერიალისტური ომისა და ანტისაბჭოთა ინტერვენციისათვის. და შუ იმპერიალისტებს ვერ არ დაუწყიათ შიგნითი შტატებმა, — ეს მიზნულ იმით აისრუნება, რომ მათ ვერ კიდევ არა აქვთ დამთავრებული მთელი სამაბო სამზადისი, თუ იმპერიალისტების ავანტიურისტულმა წრეებმა ვერ კიდევ ვერ მოახერხეს თავიანთი შიგნითების ჩაბრუნება ანტისაბჭოთა ომში, ეს აისრუნება საბჭოთა კავშირის ციხითიური და თავდაცვითი ძლიერების ზრდით, შიშით საკუთარი ქვეყნების პოლიტიკატის და მშრომელი მასების წინააღმდეგობის წინააღმდეგ.

შეგრამ რასაკვირველია, ეს ვერ შეაჩერებს იმპერიალისტებს, როცა ისინი ხელსაყრულად დაინახავენ მომენტს ახალი ომის დასაწყებად, რომელსაც ისინი გამაღობით იმზადდებიან, ცნობიდან ომი მათთვის არის არა მარტო ახალი კოლონიების—ნელდელის წყაროების და ბაზრების მოპოების საშუალება, არა მარტო თავისთავად მომგებანი საშუალება, არამედ აგრეთვე მსოფლიო საშუალება მუშათა კლასის დასათურგმენად სააღყო წესების და ომის თანამდევინ ქსასტაქსი რეპრესიების საშუალებით.

ამ გადაფორმულ სამაბო სამზადისში ბურჟუაზიის კოცელმზივი ენაბრებინ სოციალისტებისთვის, ფრანგი, ინგლისელი, ბელგეალი და სხვა სოციალისტები აქუთერ მონაწილეობას იღებენ თავიანთი ქვეყნების შეიარაღების ზრდაში, ისინი აქტიურად ენაბრებიან

იმპერიალისტებს ანტისაბჭოთა ინტერვენციის მზადებაში ათავსებენ სასაგელო ჯორჯების გაერკლებით სოციალისტის მშენებელ ქვეყნის შესახებ. საერთაშორისო პოლიტიკატი კომუნისტური ინტერნაციონალის ხელმძღვანელობით ფიხილად ადვენებს თვალყურს იმპერიალისტების სამაბო სამზადისს.

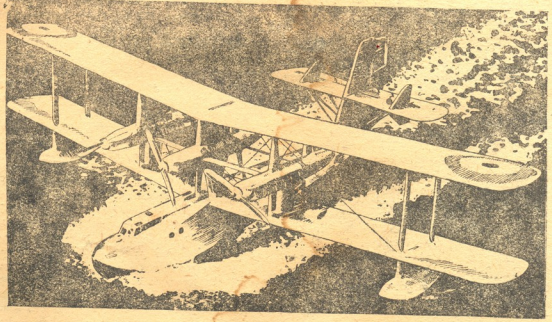
პირველ აფისტოს—საერთაშორისო ანტი-იმპერიალისტურ დღეს ეს გამოცემა ქვეყნში—იმპერიალისტური ომის სამოქალაქო ომად გადაქცევის და საბჭოთა კავშირის დაცვის ღონისძიებით.

ლოცვებით:

- ძირს იმპერიალისტური ომი!
- ძირს ფაშიზმი და სოციალ-ფაშიზმი!
- ძირს კაპიტალიზმი!
- გულმარჯოს საბჭოთა კავშირს!
- გულმარჯოს სოციალიზმს!

და მებრძოლ რევოლუციონერ სალაშს უდღენის საბჭოთა კავშირის გიზრულ პოლიტიკატს რომელიც ძლიერადაა მშენებს სოციალიზმს.

სალაშს უდღენის გერმანულ მომენტს, რომლებიც ფაშიზტური ბანდების უსწინდელი ტერორის პირობებში გიზრულად იბრძვიან საბჭოთა გერმანიისათვის.

მსოფლიოში უდიდესი სამხედრო გიროპლანი, რომელიც ეკუთვნის ინგლისს, მთლიანად ლითონიდანაა დაზადებული. მასზე დადგმულია ექვსი 880 ძალიანი მოტორი. შეუძლია 38 ტონა მასალის წალება.

მოკლალატიონის დოკუმენტები

რას ამბობდენ სოციალისტები

გერმანიის

ომის დაწყებამდე

„გერმანიის ჯარისკაცის წვეთი სისხლიც კი არ უნდა შეეწიროს მხვედრალად ავსტრიის პატონ-პატრონთა დიდმპყრობელურ თავმოყვარეობას და იმპერიალისტებს მოგებათა ინტერესებს...“

გაბატონებულმა კლასებმა, რომლებსაც მშვიდობიან დროში სძახებოდათ თქვენ, რომლებიც გჩაგრავდნ და გყვლდებოდნ, თქვენ, ვერ უნდა გახედონ თავიანთი ძალაუფლების ბოროტად გამოყენება და თქვენი გადაქცევა საზარატუნე ხორცად. მოძალადეების ყურში ყველგან უნდა გაისმოდეს: „ჩვენ არ გვსურს იმში ძირს იმში გაუმარჯოს ხალხთა საერთაშორისო ძმობას“.

გერმანიის სა.დ. პარტიის ცენ. კომ. მანიფესტი, ბერლინი 1915 წ. 25 ივლისი.

„სოციალისტური პროლეტარიატი იხსნის თავიდან ყოველგვარ პასუხისმგებლობას იმ მივიღებებისათვის, რომელთაც გამოიყენებს სიცილით დაბრმავებული გაბატონებული კლასი, პროლეტარიატმა იცის, რომ სწორედ მისთვის აინათლა ნაწვრევებიდან ახალი ცხოვრება. მთელი პასუხისმგებლობა ცისურება დაღვივანდულ ხალხობებს.“

მათთვის საქმე შეეხება ყოფნა-არყოფნის საკითხს.
„სოფელიო ისტორია—საშინელი სასწავტრა“.

„ფორვერტს“

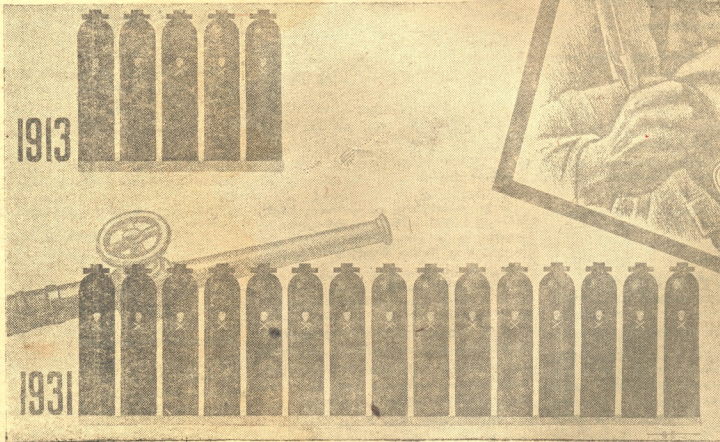
1914 წ. 30 ივლისი.

„...მრისხანე პოლიტიკური კრიზისი იმ დენად გამოწვდა, რომ უახლოეს საათებს შეუძლიათ მოგვიტანონ ჩვენ იმში, იმში, რომელიც ვერ არ ასლოფს ისტორიას გიგანტური შეტაკების დროსაც კი. იმში,“

რომელიც მთელ ვერას გადაქცევს ერთ მილიან ბრძოლის ველად გვიანტური ლაზარეთად. იმში, რომელიც მილიონებისათვის ნიშნავს სიცილს და დასახირებას, ასეველ ათის მუშებისათვის კი—უშუშვერობას, საშოშლს, ავადმყოფობას და სიღატაკეს, ჩვენ არ გვინდა დაუფეროთ ამას ჩვენ უსასტიკეს პროლეტს ვაცხადებთ ამგვარი უშავლითო უპასუხისმგებლობის პოლიტიკის წინააღმდეგ, როგორც ხალხთა ინტერნაციონალური სოლიდარობის პარტია ჩვენ მოწოდებითა და გაფრთხილებით მივწავთათე ყველა სახელმწიფოთა პასუხისმგებელ მოღვაწეებს... ჩვენ დახვედითებო გაფრთხილებით აგრეთვე გერმანიის შთავრებას სიძახის გადაშტეტულ დაქმუისავან. გერმანიის ხალხს (ეს დაამტკიცა გერმანიის პროლეტარიატის დემონსტრაციამ) სურს ნუნდოზიანობა, მოლაპარაკება, კონფლიქტის მოგვარება“.

„ფორვერტს“, 1914 წ. 31 ივლისი.

საპიტალისტური მხვედრების სახმელო. მხმე-
შრი მარხნების საერთაშორისო კოლოშტაცია.

თაითქული ბალისტი = 250,000 ტონას.

ომის დაწყების შვიდეტი

„...ოთ გაიმარჯვა რუსეთის დესპოტიზმმა, რომელსაც თავისი ხალხის საუკეთესო შიშითაა სისხლით აქვს შეღებული ხელები, ჩვენი ხალხისა და მისი თავისუფალი მიმადლისათვის საფრთხეში ვარდება ბეჭერი რამ, თუ ყველაფერი არა, საქართველო ჩემი თავიდან აკლდება და ჩვენი საყუარო ჩემი ქვეყნის კულტურისა და დამოუკიდებლობის უზრუნველყოფა. სწორად ამიტომ მივიტყვეთ ჩვენ ის, როგორც ყოველთვის ვლანაქარაობდით: საფრთხის მომენტში ჩვენ არ დავტოვებთ სამშობლოს ბეჭერს ანაბაო...“

„...გამოდივართ რა ამ პრინციპებთან, ჩვენ ხმას ვაძლევთ სამხედრო კრებებებს“.

რეზისტანის ს.ად. ფრეჭაის დელარაკილიდან სამხედრო კრებებებისათვის ხმის მიცემის გამო—1914 წ. 4 აგვისტო.

საზარანეთში

ომის დაწყებამდე

„...ძალადობის პოლიტიკის წინააღმდეგ, ტლანქი შთოაღების წინააღმდეგ, რომელიც ყოველ წელს შეუძლიათ თავს დაატეხონ ევროპას უსაზღვრელი კატასტროფის, იბრძვიან და პროტესტს აცხადებენ ყველა ქვეყნების პროლეტარატი. ისინი აცხადებენ, რომ მათ სწავთ იმე და სურთ მისი თავიდან აცილება, ჩვენ მიიღობ ჩვენი ენერგიით ვიბრძვით საშინელი ბოროტოქმედებ...“

ომის დაწყების შვიდეტი

„...პარლამენტმა ხვალ, ან ზვგ უნდა სთქვას თავისი გადაწყვეტილება ხმის მიცემით კრებლებისათვის, რომელთაც მისგან მოითხოვს მოავრობა, ეს კრებებები ერისმად იქნება მიცემული... გერმანიამ მიიღო ევროპა აამხდრა თავის წინააღმდეგ, დაუცვლელი თუ რა განაჩენი გამოიტანს იარაღი და ვისურვოთ, რომ ეს განაჩენი ჩვენივეს ბელსაურელი იყოს“.

ჩენოღელის წერილიდან, 1914 წ. 4 აგვისტო.

ა ვ ს ტ რ ი ა შ ი

ომის დაწყებამდე

„...საშინელი მრისხანებით იზრდებოდა ჩვენს თავსაღწი საშიშროება, ჩვენს წინ იმდებოდა მომავალი, რომელიც დადგას ხალხის სისხლს და ხალხის დოღალის, იმთა სახეთა, ვინც იტანებოდა და განაჩენი გაკრევდას, ჩვენ პასუხისმგებლობა იმ უზღედერებისათვის, რაც შეიძლება მოხდეს, ვაკისრების იმით, ვინც ვაღახდდა ეს დაღუპუბაკენ წაყვანი ნაბიჯი“.

„არბიტერ კაბტუნ“, 1914 წ. 27 ივლისი.

„ახლა არ არის დრო განვიხილოთ და ვაკვივით, თუ რაში მდგომარეობს საშინელი კატასტროფის შინაგანი მიზეზი, ჩვენს ადგივართ, ფაქტის წინაშე, ახლა საქონის სწევებს რქინა ახლა საქონის სწევებს ძალა გერმანელმა ხალხს უნდა დაიცვას თავი თავდაცვის შევისწროთ ყველა ძალები“.

„...სამბურგერ ებო“, 1914 წ. 4 აგვისტო.

„...სულ ერთია როგორ წარმოიშვა იმი... რიხან იმი დაიწყო, ის უნდა გადაიტანოს იმთავ, ვინც თავისი საერთო და მოღაწი ნაუღმდელდებლობის გამო ილაშქრებს მის წინააღმდეგ, ვინაიდან ჩვენ არ ვიშოფებთ განწხ სახელმწიფოსხვან, ან მის გარეშე“.

„ფორეგტ“, 1914 წ. 18 აგვისტო.

ბის წინააღმდეგ, რომელიც ემუქრება მხოლოდობას, ამგვარი ბოროტოქმედების შესაძლებლობა ვი სამარცხვინო და დანაშაულისა ყოველი რეჟიმისათვის, ძირს იმი, ვა. უმარჯობს სოციალისტურ რესპუბლიკას, გაუმარჯობს საერთაშორისო პროლეტარიატს“.

სოც. პარტიის ლიდერების მოწოდებად, 1914 წ. 28 ივლისი.

„...ვიინ ბღღავს ისურვოს იმის წარმოშობა? რომელი მხეცი მიადებს თავის თავზე პასუხისმგებლობას და გახსნის შლიოჭებს“.

„ჩვენ ვცხურს დავიკვით საფრანგეთის კულტურა“.

„...სემბს განცხადებდნ, „თავდახმის შემთხვევაში სოციალისტები შესარულდენ თავის მოვადგობას, სამშობლოს, რესპუბლიკის და რევოლუციის წინაშე“.

„...ვიინ განცხადებდნ, „...წინ, გენერლებო, ჩვენ მოგვცემთ თქვენ ხალხს, თქვენ მოგვცემთ გამარჯვებები“!

„...კომპე მოიღლის წერილიდან, 1914 წ. 2 აგვისტო.“

„...საქიროა სისწრაფე და ფართო გაქანება, სისწრაფე, რომ სამშობლო გამოვცხადდეს საფრთხეში მოვთავ; ფართო გაქანება იმისათვის, რომ წარით მოუწოდით უქანასკ“.

„ჩვენ თავიდან ვიხსნით ყოველგვარ მსახურსმგებლობას ამ ომისათვის, მტკიცედ და გადაჭრით ვაკისრებთ ამ პასუხისმგებლობას იმთ, რომლებიც აქცა და იქცა მოუწოდებდნენ მისკენ და დაიწყეს იგი, და ჩვენ გვესმის, რომ როცა ვიქცევით ასე, სრულთ თანხობაში ვიშოვებთ მტერი იმ მოვადგობის მუშაოა კლასთან და კერძით სტრბიის სოციალ-დემოკრატიათთან“.

„არბიტერ კაბტუნ“.

„ახლდვარ-გარით ცდილობენ გამოიყვინონ ომის მოტრიალე კვებამდე დროს, როცა ბიულეოა უზღედით გაუხვნილდნ ყველა შესაფერი შემთხვევები ხელსაყრელი და გამაწყვეტი სამხედრო შედეგების მიღებას, მოიცე საყუნის და საყუნის ჩვენ გეკინდა ინგლისთან კავროს შესაძლებლობა; მან უარყო იგი, 1905 წელს მას კვიდა ყველა შესაძლებლობა საფრანგეთთან ომის ხელსაყრელი და მოვარებისათვის, რომ საფრანგეთის ხალხისათვის ერთხელ და სამუდამოდ ადებინება ხელი დელკაპიოტოზე და სათავიზე ჩაეკლა ანტიგერმანული კოალიცია, რუსეთი იყო დამარცხებული, იპონიისთან ომმა და შინაურმა რევოლუციონერმა აშეშა სრულიად დამბლა დასცა მას, ინგლისი მოუწავდა ინგლისი იყო ომისათვის, მაგრამ ბიულეო პაციფისტები იყო თავისი სურთ უუნაროს გამო“.

„...ს.ად. „ინტერნაციონალური კოორპონდენცია“, 1117 წ. 13 ივლისი.“

სისხლის მდინარეებისათვის? მართლ ფიქარი იმაზე, რომ რომელიმე ადამიანის გული შეიძლება ფარადებს ომის სურვილს, ჩვენში იქნენ საშინელდბას და სირცხვილს. თუ თქვენ არა ხართ არმანდები და შემდეგობი, თუ თქვენ არ გსურთ იხილოთ, თუ როგორ იქნება თქვენი სამშობლო სულ რაღებში საათის განმავლობაში ჩაიფრული უსაბაგლეს ავანტიურაში, როგორიც ვი შეიძლება წარმოვადგინოთ, საჭიროა, რომ მაღლი ხალხი პარაწში დაუყოვნებლივ აღხდეს, ეს გადაუდებელი საქარება“.

„...ბატრე სონდკალისტ“, 1914 წ. 27 ივლისი.

ნელ საყოველთაო მობოლიზაციაზე საფრანგეთის ყველა ძალებს“.

„...კომპე მოიღლის წერილიდან, 1914 წ. 26 აგვისტო.“

„...მე სისარულიც გამოდივართ ამ ეტხადავზე, რომელიც აგებულა 6 დიოზიან უშმაგებლად“.

„...ჩენოღელის სიტყვიდან „წერილის საბ, ქარხანაში, 1916 წ. 6 აგვისტოს.“

„...ჩვენი როლი ნათელია, საქართველო საფრანგეთის დემოკრატული და რევოლუციონერი ტრადიციები ვინახა გერმანიამ მშობის უფრებობად და გერმანიის შლიტარიზმისგან“.

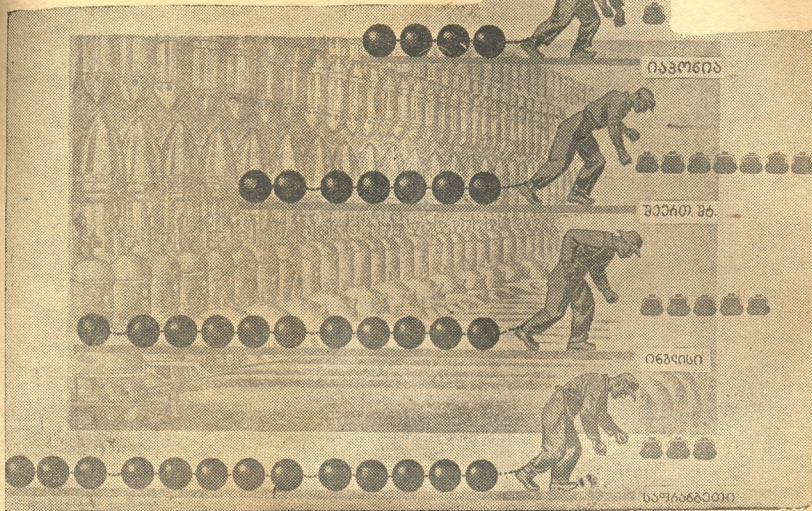
„...ბატრე სონდკალისტ“, 1914 წ. 4 აგვისტო.“

ომის დაწყების შვიდეტი

„...ჩვენ ანგარიში უნდა ვაკისროთ ევროპის ომის საშინელს ვაჭებს, ვყოფილი იმედ იმის, რომ გერმანი და ავსტრია დამარცხებული არ გამოვა ამ ომიდან“.

„...მეფრბის წერილიდან „რეზისტანტის საღამოს დისტა“.

„...ემხანი და სიკვდილიც ვი ვერ შემდებენ ჩვენი დიდი ენერგიული ერის, გერმანიის ერის დამარცხებას... ახლა, როცა ჩვენი გერმანული სამშობლო საფრთხეშია,“

ყოველი ზირთი = გისკალის 1 დოლარს.

ყოველი სფურე = მოგების 50 დოლარს.

სოციალ-დემოკრატია გამოდის სამშობლოს დასაცავად და აძლევს სახელმწიფოს მშრომელთა დოვლათს და სისხლს.

„ავტორიტარ კაიტუნგ“, 1914 წ. 5 ავტორიტარ...
„პარიზისკენი პარიზისკენი“
„ავტორიტარ კაიტუნგ“, 1914 წ. 5 სტეტიკურა.

ომის დაწყების შიშები

„ომის საშიშროების, სისხლიანი ხოცვა-ჟლეტის, ქალთა შიშის, დაობლებული ბავშვების, გაცამტვრეული ქალაქების და სოფლების გარდა ამ ბარბაროსებმა (ი. ი. გერმანელებმა.—რედ.) მოიტანეს ჩვენს გულებში სიძულვილი, რომელიც ბოლოქრობს ჩვენს ხელის ყველა კუნჭულებში, როგორც ჩვენს სინდისის მრისხანე აღშფოთება და რომელიც დასჯის ამ ბარბაროსებს“ და სამაგიეროს მიუზღავს შთა... ეს სიძულვილი კანონიერი და ნაყოფიერია.“
„ბუკლ“, 1914 წ. 18 ავტორიტარ.

სწარმოებს ევროპის შარბივლ კლასებს შორის, ნუ გახდით მათ დავას თავისათ... იუცერე მტკიცე ამ ქრისტის სათაში... რის ვულოთივით უნდა წახვიდეთ თქვენ საომარად? რას მოგებთ თქვენ ომში? მუშებმა არას დროს არავითარი სარგებლობა არ მუუჯიათ ომისგან. ეს არ არის თქვენს ომში. ეს არას მმართველი კლასების ომი. მუშებმა. მხარის დატვირთვით თქვენს მოძიებებს ევროპაში, იუცით მტკიცედ. ძირს ომი!“
„ლეიბორ ლიდერ“, 1914 წ. 1 ავტორიტარ.

ბელგიაში

ომის დაწყებამდე

„გამოვსტკვით ენერგიული პროტესტი საყოველთაო მშვიდობიანობისათვის შექმნილი მუქარის წინააღმდეგ სანამ გამოაკვეთული არ არის, თუ ეს ვისკარება პასუხისმგებლობა, დაგვებმართ ომში; რომ ხელი შეუშალოთ და რამდენადაც შეიძლება ავლაგმით თანამედროვე ცივილიზაციისათვის უღირსი ზოგიერთი ველური და მუშუნებელი ადამიანების მოქმედება!“

„მე დღეს მოვედი აქ, რომ ვილაპარაკო ომის შესახებ და ომის სასარგებლოდ, როგორც სოციალისტი და ინტერნაციონალისტი, როგორც მშვიდობიანობის მეგობარი, მე მხარს ვუჭერ ომს ბოლომდე. აღშფოთება იწვევს ჩემში ყოველი აშანავი, რომელსაც სურს წავი, ამ, არა დანაშაული უნდა დაისჯოს...“
„ინტერნაციონალისტ სტრევიდან პარიზში“, 1915 წ. 18 აპრილი.

ომის დაწყების შიშები

„არ შეიძლება იმის უარყოფა, რომ ჩვენ გავაკეთოთ ყველაფერი, რაც ჩვენზე უფრო დამოკიდებული, მშვიდობიანობის დასაცავად... მაგრამ, როცა აღვარახსნილმა გერმანელმა დამპყრობებლებმა დაიწყეს ყველა ხელშეკრულებები ბელგიის ნეიტრალიტეტის შესახებ, მათი ქვეყნის მიერ ხელმოწერილი; ჩვენთვის სრულიად შეუძლებელი შეიქნა უარყოფა იმის, რომ ჩვენ როგორც ღრი დავადლებული ვართ... საწინაშე საერთაშორისო ხელშეკრულებები და საერთაშორისო დავლაპარაკებები... რომ ჩვენ ვალდებული ვართ ომი გამოუცხადოთ ევროპის მშვიდობიანობის დაზარალებულს.“
„გაინდუნის წიროლიდან“, 1914 წ. 13 ავტორიტარ.

ომის დაწყებამდე ინგლისში

„ინგლისის მუშებმა! თქვენ არა უთანხმოება ევროპის მუშებთან, არა აქვთ უთანხმოება თქვენთან, გავით მათაც“

ქალბო! შემოავიერთოთ ჩვენ, წამოიღეთ ჩვენს შევლებთან ერთად კამიტალისტების და მოლიტარისტების ასალაგმავად.“
„ბუკლ“, 1914 წ. 1 ავტორიტარ.

კობრიბის, რომელსაც ემუქრა ურიცხვ სისხლის ღირსი, სიმშობის და ავადმყოფობათა საფრთხე“.

ინტერნაციონალის ბავშვის კონგრესის მინიფესტიციონი, 1912 წ. ნოემბერში.

ნიათთან ომში იქნებოდა აგრეთვე მისი დარჩენილი რკებმა თავისუფლებისათვის... და ჩვენ ვფიქრობთ, რომ ამ მოსაზრებით ჩვენი თანამაზრებები ადგილობრვ უნდა დაუახლოვდნენ ერთმანეთს იმ მხნით, რომ ხელობელჩაკიდებულნი ემსახურან ხალხს საბედისწერო მომენტში“.

ომის დაწყების მიმდე

„ჩვენ ამ მოწოდების ხედვის მომხრენი ვეკუთვინით „რუსეთის სოციალისტური პარტიის სხვადასხვა მიმართულებებს... ჩვენ მგერ რამეში არ ვეთანხმებით ერთმანეთს, მაგრამ ჩვენ გადაჭრით ვეთანხმებით ერთმანეთს, რომ რუსეთის დამარცხება გერმანიასთან ომში იქნებოდა აგრეთვე მისი დარჩენილი რკებმა თავისუფლებისათვის... და ჩვენ ვფიქრობთ, რომ ამ მოსაზრებით ჩვენი თანამაზრებები ადგილობრვ უნდა დაუახლოვდნენ ერთმანეთს იმ მხნით, რომ ხელობელჩაკიდებულნი ემსახურან ხალხს საბედისწერო მომენტში“.

გ. ბლესნიოვი, ა. ბახო, ლ. დიკი, ზანოვიჩევი-დიკი, პ. აესკოლოვი, ბ. ბელნიკოვი, ნ. აესკოტივი, ა. ქავენიოვი, გ. ალექსანდრი და სხვ.

ომის დაწყებამდე

„ინტერნაციონალი ვაპირებს ღონისძიებებს, რომ თავისი გამძლივებული პრაპაგანდით, თავისი შეურავებელი და გამუდმებული კაცობრიობის მიუღი მომავალი და ის მიუღი თავის ენერჯიას გამაოყენებს ინისათვის, რომ ხელი შეუშალოს კაცობრიობის საუფეთხო ნაწილის გაფლტეს; სა-

კ უ რ ი

ირასალი აბაშიძე

არა გარღვევა, საქმე ლაჩრების, არც დაყოფება, არც თვითღინება, იყოს დღეგრძელი მისი გამჭქელი იყყონ გუგუნეი კომბაიინებმა.

შეინდას დაადეთ იფნის უღელი, სხვა ვერ გაუმღებს დღეში ორსამიცი.

ღონიერი და დაუღლეი კოლმეურნითა მუშაპრქოსანი.

პური შოვიდა, დასადა თავთავი, როცა სიმინდში ჯერ დგას მოროოი, ნახეთ: მკისათვის ყველა მზად არი? თუ ავგაინებს ვინმე ბორობტი.

ნახეთ: ვალტების დასაფარავად ვინ ემზადება, ვინ არ დაიძებს.

თუ ატარებენ დროზე ქარავანს სახელმწიფოსთვის პირველ ნაღევებს?

ნახეთ: ვშრომელ გლეხს სასმელ ბობოლა ხომ არ აუღენს და ხომ არ აჯობა? ხომ არ გრძელდება სადმე სობრაბოლითი.

კოლმეურნის, ან კერძო ვაჭრობა.

არა გარღვევა, საქმე ლაჩრების, არც დაყოფება, არც თვითღინება; იყოს დღეგრძელი მისი გამჭქელი იყყონ გუგუნეი კომბაიინებმა.

ვინც ლაჩრია, ბლუ და ზარბაცი მათავან ყოფილი შეწყდეს მღურება, თუ ვერ მიიღონ საჩირო ამა წლის, თუ ვერ გადაიქვენ შეძლებულება.

ვაშა დამკერვებს, ვინც დაგვეხმარა, ლაჩრის სახელი არა ქვია მათ, ვინც გადაუხდის დროზე ქვეყანას ვალს და მოიქცის ბარაქანად.

თავს დატროიალებთ. ვხედავ რაც არი, არც გიმტყუნებთ და არც დაგელოებითი.

პური მოსულა, ოქროს მარცვალი მის ელის მხარე — დაძღა ბელლებთ.

დიდავა ვივინა შეკოთ, შეკეხელთა, ვასულს ახალმა ათჯერ აჯობა. ჯერ, სახელმწიფოს, შემდეგ ბელლებს და

მემდეგ სინდისით გაჩდეს ვაჭრობა 1933—8—VII.

ო ლ ი შ ი ს დ ლ ე ე ბ ი

კოლიო აბრაშია

ჩარბე მორთულხარ, რარიგად გვენის, შენ ვაწაფულნი ჩაგიცვას ფარჩად. თითქოს ის დღეა მშით დანაფენი, ჩემს ბავშვობაში შენთან რომ დამჩრა.

მას შემდეგ ბევრმა დრომ გაიარა, ჩემს გზაზე ბევრი ჩამოყვდა ზვავი, ვიღერ მე შენი ბედის ზარჩად — დაშივაჟყავდა გული და მკლავი.

წასულან წლები, სისხლით ნაპოხი, ყველა ორგული გადგიშენდა. ისევ ქადრებში დამხივდა ქიხი, სადაც პირველად მოველი შენთან.

მე მახსოვს შენი ნიადვარბი, წარდგის სადარი წყალთა დილობა. შენდგე: უტყრბე მზე და დარბე, მოჭული ქვეყნად, რაგორც მშვიდობა.

მე შენ მახსოვარ, ჩემს ბიჭობაში, ზღვაშივე ვასულო მილოან ქობად — სადაც ფერების ნაწი ქიშობა, შლოდა კოლხეთის სანახობა.

ვხვავებ, ბეზრადები შენ ძველი ამბით, ვასულს ყოფთა მწუხრის მხოდეღი. ქაიხებთან მოსული დამბით — საქარველოში დღეს ხარ პირველი.

მე თუ გამომოყვა წვიმების სევდა, კუნთში მიდგავს შენი ციება. ტკილი ხარ მაინც, და როგორც დღდას, შენ ყველაფერი გეპატიება.

გაცეკერი ეხლა დარჩილის ველებს, ლაბის უყრია ხნულეში ყურა — დეა მიოდან შთამდე ისევ მტეტველებს ხალხი ამაღარი ძეგლი ნადურთ.

მეყვარს მე შენი ფირუზის სივრცი, ტყებთ, ქალა, ხოდაზუნებთ. მზად ვარ ეს ყოფნა შენს აწმყოს მივცამ, ყოფნა, რომელსაც ვერ დამიბრუნებ.

ჩარბე მორთულხარ, რარიგად გვენის, შენ ეს მათი ჩაგიცვას ფარჩად. თითქოს ის დღეა მშით დანაფენი, ჩემს ბავშვობაში შენთან რომ დამჩრა.

ქება ვით გითხრას ჩემმა ოცნებამ, შენ ამ დღეების მემბათიანეს, — შენი ხობისთვის, ყველა მგოსნებმა, დღეს ჩემთან ერთად დაივანეს.

1933.—ხარბა.

კ. ლიპკანსტის ბრძოლა ომის წინააღმდეგ

ჩაადგინო ხმა, რომელიც გაისმა ომის წინააღმდეგ გერმანიის რეისტრში და რომელიც გაისმა მოსკოვში სოციალ-დემოკრატიის ოცობის მოვინისტროში დროინდელმა, ლენინს კარლ ლობკინს.

1914 წლის 2 აგვისტოს სამხედრო კრებების საკითხის განხილვის დროს რეისტრის სოც.-დემოკრატიულ ფრაქციის წევრებმა მხარი დაუჭირა კლდინების კრებულს, მაგრამ 4 აგვისტოს „პარტიულ დისკუსიის ძალით“ მან მიიღო ფრანკო-გერმანიის კავშირის დადგენის უფლება, რომ „პარტიული დისკუსიისათვის“ დამოწოდება ფრაქციის გავლენის შენარჩუნების და მისზე სიყვარულის იმედით, ობიექტური და სწავლად ანატიონალური ერთობის მიზნებითა პოზიციას და შეწყვეტდ გაწყვეტა დასდგომდა ომის წინააღმდეგ პოლიის განს.

პირველ კრებულებისათვის კენჭის ყრის დროს რეისტრში 1914 წ. დეკემბერში ინტერესთა გამოვლენის კრებულების წინააღმდეგ, თავისი სიტყვა კრებულების წინააღმდეგ ხმის მოყვანის მოტივების შესახებ, ლიპკანსტმა შემდგომარად დასაძვინჯა:

„ავტანხმებს რა პროტესტს ომის წინააღმდეგ, ამ ომისთვის პასუხისმგებელ პირთა და მისი რეისტრის წინააღმდეგ, კაპიტალიზმის პროლეტარის წინააღმდეგ, რომელიც იგი გამოიწვია, კაპიტალიზმის მიზნების წინააღმდეგ, რომელიც ის იხატავს, ანტისოციალური გეგმების წინააღმდეგ, პროლეტარის და სოციალურ ვალდებულებათა დავაწყობის წინააღმდეგ, რაშიც განაშავა მთავარობა და ვაბათონებული რესტრები, მი უარყვამოვ მოთხოვნის კრებულებას.“

ამ განცხადებას გამოსვლამ რეისტრის რეისტრში ყარალური ომის წინააღმდეგ დემოკრატიული გამოიწვია მისი უფიქროსი ანატიონალური „და ბურჟუაზიის, მაგრამ ამავე დროს უფიქროსი პოპულარობა და სოციალური მოღვაწე არა მარტო გერმანიის, არამედ სხვა ქვეყნების მშრომელ მებრძოლებში.

ამ ერთგულებისთვის ინტერნაციონალურ და რევოლუციონარული იდეებისთვის ლენინი არაჩვეულებრივად დიდთ დასძევდა ლობკინს და ყოველთვის თბილად ასტონებდა მას.

„პროლეტარიატის იდეებისათვის დაუღალავი მებრძოლი“, „ინტერნაციონალისის საუკეთესო წარმომადგენელი“, „ჩვენნი თანამებრძოლები“, ჩვენნი პრადისკტორი პროლეტარის მებრძოლი“, ჩვენნი აზნანები“—აი როგორ იხატებოდა ლენინი ლობკინსტს.

„ლიპკანსტი: გერმანიის სხსხები, იმის გამო, რომ შეიძლება მათი დაგროვება და დაგროვებიდან მიღებული ფულით ხელის მოწერა ახალ სხსხზე, ტყუილა კი არ მონათლეს „perpetuum mobile“-ს ხსხლ-წოდებით, ერთგვარი მნიშვნელობით ისინი მოვავაგონებენ კარუსელს. ფაქტობრივად საქმე ენება საზოგადოებრივი სახსრების დეცენტრალიზაციას ხსხლწოდებით...“ (თავმჯდომარის ზარი, დიდი არეველარევე)

ყველა სკამებზე; აღუღებულნი შე- მოძახილები ადგილებიდან: „განა ეს უნდა მოვითმინოთ, ბატონო თავმჯდომარე?—ეს სახხლწმნიფო დაღა- ტია. — ეს წარმოუდგენელია“. ხსხ- გბძლივი ზარი).

ლიპკანსტი. მე მაქვს კრიტიკის უფლება. სიმართლე უნდა ითქვას. თქვენ გინდათ ხელი შემიშალოთ მე. ეს... (ხანგრძლივი აღუღებულნი შექ- ხილები ადგილებიდან. ხანგრძლივი ზარი).

თავმჯდომარე: ბატონებო, მე მოვიტოვებ შესწევითთ შეძახილები ადგილებიდან. მე ყოველ შემთხვევა- ში შემიძლია მწუხარება გამოვხატვა იმის გამო, რომ გერმანელმა ამ ტრა- ბუნიდან იხმარა ისეთი გამოთქმები, რომლითაც აქ ისარგებლა დეშუ- ტებმა და რმა ლიპკანსტმა.

(ყოცხალი მოწონება. აღუღე- ბული შეძახილები ადგილებიდან: „ის გერმანელი არ არის“).

ლიპკანსტი. თქვენ ხართ კაპი- ტალიზმის ინტერესების წარმომად- გენლები. მე კი სოციალ - დემოკ- რატი, ინტერნაციონალური პროლე- ტარიატის წარმომადგენელი. (აღუღებულნი ხმები ადგილები- დან: „საგუფითი!—უარსობა“. თავმ- ჯდომარის ზარი).

თავმჯდომარე: ბატონებო, მე... (ხანგრძლივი საერთო მღელერე- ბა. ხანგრძლივი ზარი).

ლიპკანსტი: თქვენი დროალი ადგილებიდან საამაყოა ჩემთვის. ეს... (განუწყვეტელი ხმაურობა. აღუ- გებულნი ხმები ადგილებიდან, თავმ- ჯდომარის ზარი).

თავმჯდომარე: ბატონებო, აგ- რე არ შეიძლება. მე მოვიტოვებ სიწ- ყნარს.

ყვირილი ადგილებიდან: „ბატო- ნო თავმჯდომარე, თქვენ წესრიგი უნდა დაამყაროთ, — ძირს იგი. -- ჩვენ არ მოვიმუნთ ამაჲ“. და—რი ლიპკანსტი ცდლობდა გა- ნაგრძობს სიტყვა.

ხანგრძლივი აღუღებულნი ხმები ადგილებიდან. ხანგრძლივი ზარი).

თავმჯდომარე: მე უნდა გზხო- ვით თქვენ, ბატონებო, დაიკვათ სი- ყწარე. თქვენ შეგიძლიათ იმედ იქონიოთ, რომ მე დავიკვა წესრიგს. (აღუღებულნი ხმები ადგილებიდან), აგრეთვე დეშუტატ და რ ლობკინსტის მიმართაც. (ხანგრძლივი ხმაურობა. ხმები ადგილებიდან: „მოვიტოვებ სი- ტყვას წესრიგისათვის“). მე არ შემი- ძლია ახლა სიტყვის მოცემა წესრი- გისათვის, მე უნდა დავიკვა რეგლა- მენტთ.

(ხანგრძლივი აღუღებულნი ხმაუ- რობა. შეძახილები: „არა, არა. მან არ უნდა ილაპარაკოს“).

ლიპკანსტი: ბატონებო, გუშინ პრესაში დაიბეჭდა შედარება... (აღუღებულნი ხმები ადგილები- დან: „ჰმარა, კმარა!“).

ლიპკანსტი: განა თქვენ ამდენი რამ გაქვთ დასამადლივი? სიმართ- ლე უნდა ითქვას. გუშინ პრესაში დაიბეჭდა მოკვას საშუალო სისხსის შედარება... (ხანგრძლივი დიდი აღუღებუა და სიტყვის შეწყვეტის სისტიკი მოთ- სოუნა. ერთ-ერთი დეშუტატე ხელი- დან ჰგულეჯს ორატორს მის წერი- ლობითი შენიშვნებს და იატკევე ჰყრის. ხანგრძლივი მქუხარე გაწუ- ღარბაზში და ტრიბუნებზე; თხოუ- წყურთლე იმის: „გაჲ“. დეშუტატე და—რი ლიპკანსტი სტოვებს ტრიბუ- ნას და კვლავ ბრუნდება.

თავმჯდომარე: ბატონო დე- შუტატე დრო ლიპკანსტო, თქვენ პლტოვით ტრიბუნას (დეშუტატე და—რი ლიპკანსტი: „არა“).

ლიპკანსტი: ბატონო თავმჯდ- დომარე! ეს არის საბავლი ძალა- დობა. მე არ წყნსულავარ; ჯალღა- დობა, რომლებიც ხელისადა გამოვლი- ჯა რეისტრის ერთ-ერთმა წევრმა... (ხანგრძლივი აღუღებულნი ხმები ადგილებიდან: „მან არ უნდა ილა- პარაკოს!“).

ლიპკანსტი: მე ავიღებ, ბატო- ნო თავმჯდომარე; განა თქვენ არ დაიგინახათ, რომ მე ხელიდან გამოი- 7

გლიჯეს ქალაღდები? მე ჯერ კიდევ ტრინებზე ვარ...

(ხანგრძლივი აღუღებული ხმები: „ვათადე, ვათადე“, თავმჯდომარის ხარი).

ლიპნახი: ეს უსინდისობა თქვენს მხრივ ბატონო თავმჯდომარე! შეგიძლიათ თუ არა გამართალოთ ეს საკუთარი სინდისი წინაშე.

(აღუღებული ხმები: „ძირს იგა“).

თავმჯდომარე: ბატონო ვუპეტუტო დრო ლიპნახს, მე პირველ ყოვლისა მოგიწოდებ თქვენ წესრიგისაგან, შემდეგ კი გრცხვით სტომიდან რეისტრის წესების დარღვევისათვის.

(ხანგრძლივი ხმაურება და მიუღწერადი, დუბუტის დარღვევების სურს უპასუხოს, განაგრძობს ლაპარაკს: „ეს უსინდისობა“). (ხანგრძლივი ხარი და მიუღწერება მითვის დარბაზში).

მეტი არავინ არის ჩაწერილი. კამათი დასრულდა“.

არა სამოქალაქო საზოგადოება

„ბრალდებული“ საკატორღო ციხე ღრუბის ჩამორღული შესანაშნავი თქვენს ღრუბა—ჩემი ღრუბა როდია მზანამ თქვენ გეცხვით, რომ არც ერთ ზენაალს არ უტარება ახტის ღრუბით თანს მუღდირი, როგორც მე ვატარებ უტორღლის თანსაცხლს“

მე აქ ვიმყოფები არა იმიზევის, რომ თუ ვიმყოფიორ, არამედ იმიზევის, რომ არაფერი დაგელოთ.

არა სამოქალაქო ზავი, არამედ სამოქალაქო ომი—აი ჩემი ღრუბეგი ძირს ომი ძირს მოვარება“.

(ა. ლიპნახის სიტყვიდან სამხდლო სასამართლოს წინაშე).

გ. ო. ლენინი სწერდა ომის დღეებში

„იმპერიალიზმმა გასწორა ევროპის კულტურის ბუნი ან ომი, თუ არ მოხდა მთელი რიგი წარმატებით დამარღებული რევილუციები, ჩჭარა მოყვება მესა ომები, ზღაპარი უყანასწერილი ომის“ შესახებ არს ცარიელი, მავნებელი ზღაპარი, მეშინერი „მიოლოღია“ („კოლოს“ის სწორი გამოთქმა). სამოქალაქო ომის პროღეტარული დროში დღეს თუ არა, ზეაღ—თუ ახლანდელი ომის დროს არა, მის შემდეგ მარღ—თუ ახლა არა, მშინ უახლოესი შემდეგი ომის დროს,—თავის გარღვევა შემოკრებს არა მარტო ასეულ ათას შეღებულ მიუშებს, არამედ აგრეთვე ახლა შოინიზმის მიერ მოტყვეულ ნინებრად პროღეტარებს და წვრღ ბურჟუებს, რომელღა ომის საშინელებანი არა მარტო დაფრთხობენ და მისტებანენ, არამედ აგრეთვე განათლებენ, ასწავლიან, გაავღებენ და რაზმევენ, გააკებენ და მოამზადებენ „თავის“ ქვეყნის და „სხვად“ ქვეყნების ბურჟუაზიის წინააღმდეგ ომიადების.

„შორე ინტერნაციონალი შოედა, და მარღებელი ოპორტუნისმის მიერ, ძირის ოპორტუნისმი, და გაუმარღის არა მარტო „გადამღენლობანი“ (როგორც ეს სურს „კოლოსს“), არამედ აგრეთვე ოპორტუნის

მსხვან განთავისუფლებულ მე—3 ინტერნაციონალს“

წერილობად „სოციალისტური ინტერნაციონალის მდღეობირობა და ახლანდელი“ (1914 წ. 1 ნომბერი).

გოღუზიზმის ძირითადი ღოღუზებანი ომის დროს

1) იმპერიალისტური ომის ბაღამევი სამოქალაქო ომით, 2) სასოთარღი მისტრობის დამარღხება, 3) III სახმე საცოროლის ზმანა.

„ჩენთვის, რუსეთის სოციალ—დემოკრატებისათვის, არ შეიღებება საცეყო ივის, რომ რუსეთის მუშათა კლასი და ყველა ხალხების მშრომელთა ინტერესების თვალსაზრისით ყველაზე ნაკლები ზოროტება იქნებოდა და მარცხება მეფის მონარქიის, ყველაზე რეაციონური და ბარბაროსული მთავრობის, რომელიც სწავრავს ევროპის და აზიის ერების ყველაზე მეტ რადენობას და მოსახლეობის ყველაზე მეტ მასს.

„თანამდღეოვე იმპერიალისტური ომის გადაქვევა სამოქალაქო ომთან არის ერთად ერთი სწორი გზა, რომელღედა მეგითიფიკაციის კომენის გამოცდილება, რომელიც დასახულია ბაღელის (1912 წ.) რეზოლუციით და გამომღინაფობს უტარებად განვითარებულ ბურჟუაზულ ქვეყნებს შორის იმპერიალისტური ომის ყველა პირობეღდა.

„სავარჯღოს პროღეტარულ ინტერნაციონალს, განათვისუღებულს ოპორტუნისმისაგან.

რ. ს.—დ. მ. პ. ცენტრალური კომიტეტის მინიფესტიდან ომის დასაწყისში (დაწერილია ლენინს მიერ).

ომის ფაბრიკანტები

სამხდლო მრღველობა წარმოადგენს ომების მზადების ერთ—ერთ უმნიშვნელოვანეს ფაბრიკას, არ ყოღილა არც ერთი საწრაფობორო კონფლიქტი, რომლის მოსახდებამ თვალსაჩინო როლი ითამაშოს სამხდლო მრღველობის მავნების.

სახელმწიფო და პოლიტიკური მოღდენების მოქითაგითი (ზოგის ნაღდ—ფულზე, ზოგის—აკტიებით და სხვ.), გაზუბების მოსახდით, „საზოგადობრივი აზრის“ დღმუშეების საჭირო მიმართლებით, სამხდლო მზადების ფაბრიკანტები ზოროტებულად ამოადებენ ახალ კონფლიქტებს და ომებს, რომლებღეც მთოთაქის უღრუნეღუჭოფენ მზალ სოციალურ დიდებრებს.

ვის არ სძინია კოპისი, შეიღდრ—კოპისის, ეიკის არმტორინგის, შოკლის და სხვ. სამხდლო ფირმების სახლები, საკმის ეთოორშიათან დღმუშეობელი ფაორო მასტინებისა ესენ არიან ნაციონალური ფირმები, რომლებღეც ემსახურებიან გერმანულ ფრანგულ, ინგლისის, ავსტრიის (ახლა—ჩეხოსლოვაკიის) „სამშობლოს“ თოვადების ინტერესებს, მავრამ ძლიერი კოპები არიან ტექნიკური ინჟინერნი, რომ ზოგნი ფაროლო აიაღლებდა გერმანისადა და მის მოწინააღმდეგეებს, რომ იგი (კუპი) მოსყიდული გერმანილი და ფრაგული გაზოტების საშეღებით საფრანგეთს ამინებადა

გერმანიის შეიარაღებით, გერმანიას—საფრანგეთის თოვნი სტელი განყოზილებების ზღით და ამოღდ ზელს უწოდებდა შეიარაღებას სამხდლო შეიარაღებულში, ძლიერი კოპნი ივის, რომ ასევე ეტყვიღდებ სხვა სამხდლო ფირმებში— შეიღფორკულს, ამტრონაგი და სხვ.

სამხდლო მრღველობა ყველაზე უფრო მეტად ატარებს ინტერნაციონალურ ხალისად და სხვადასხვა ფეფრებში არსტელი საზღვარი ქარზნება შოროდ ეტყვიღნიან ერთ ტრესტს ან კარტელს, მავალიდან ნო ბელის ინჟინერის ტრესტს მთოღლი ომბადენი ნიამტში ჰქონდა 7 განყოფილებანი, გერმანიის—5, იაპონიის—1. ნობელის კარტელი აერთიანებდა აგრეთვე საწარმოებს, რომლებღეც კავშირი ჰქონდათ ინგლისის, ესპანეთის და რუსეთის თოღის წარმის ქარზნებით. ბაღდა ახლა, და კარტელის ქარზნებით, „საფრანგეთის დინამიტის საზოგადოება“, „საფრანგეთის დინამიტის დამამზადებელი საზოგადოება“ და საფრანგეთ—ავსტრიის საზოგადოება „დინამიტ“.

შორე საწრაფობორო კარტელში „ოღინიებდ გარეევი სტილი“ შეიღდა ეიკარტისის და არმტორინგის (ინგლისი), „მუტლედ სტილი“ (ავსტრია), შეიღდრ—კოპისის (საფრანგეთი), კოპისის და „დიღმეტრო ბუტეტს“ (გერმანი) და ტერნის (იტალი)

სამხდლო ქარზნები; კოპისის საშეღებით კარტელთან აყო დაეკვირდული შოკლის (მშინ ავსტრიის) სამხდლო ქარზნები, ავსტრიის (გერმანი) და შეიღფორკულის (საფრანგეთი) საშეღებით კარტელთან შეიღერთ იყო დაეკვირდული პეტროლის (რუსეთი) სამხდლო ქარზნები, რუსეთის სამხდლო ქარზნები, რუსეთის ფოტოს აღდენება რუსეთ—იაპონიის ომის შეღებებ მინდო საწრაფობის სინტაქსი, რომელიც ეკვირდებდა ინგლისის, საფრანგეთის, გერმანიის, ბელგიის და ავსტრიის სამხდლო ფირმებს.

ამოღად ძლიერი შოროდ, უტრავლს, შეიღებების, შოროდის სახეღეთოღების არმტორინგის ეტყვიღნიან ერთად ითოსა და ითოა ქარზნებში დამზადებელი შოროდები და ტექნო—შინდები, 1866 წელს პრეზიდენტი და ავსტრიის გარკმაცკეში ესტრდენ სტიმანტის კოპის ქარზნებში მოსახდელი ოთოფიციონად, ასეე იყო ჩეხოსლოვაკიის ომის დროს, როცა რუსი და იაპონეღმეშები და გუბნები უღტდენენ გრანები, „მეშტის“ თოღებით და ტექნიკურებოთ, ასე იყო მთოღლი ომის დროს, მღე ამჟამად.

ნობელის საწრაფობორო კარტელი რომელიც შეღდა ინგლისის და გერმანიის—ავსტრიის სამხდლო მრღველობას ომის

განსაკუთრებით ახსენებდა. 1915 წელს, იმის დროს, შესახებ კარტლის ინფლისის და გერმანია-ავსტრიული მინაწილების გავრცელების კონვენტის, ეთიოპ კარტლის სოციალისტების მიზნით, სინამდვილეში კი კარტლის შემდგომი არსებობის უფლებად დაფარვის შესახებ მოსალოადობებზე და. ასე შემატყობილებულა არსებობდნენ ერთმანეთის გვერდით „პატრიოტიზმი“ და მალაღობი დიდებულების ინტერესები, იმ დროს, როცა ინფლისის, გერმანიისა და სხვ. მემორანა ქვეყნების „სოციალისტები“ უფრო ამახვილებდნენ საერთო შავების გარშემო მათ დაედგინაზე იმისათვის ბოლოს მოეხდინა შესახებ მოსალოადობები, მათი ნამდვილი ხანზინები—კამბატობები მემორანალებს მსალაობდნენ იმის შემდეგთა გავრცელებაზე.

ზემოთ ჩვენ აღვნიშნეთ, რომ საშვედრო პრეფერენციას „სახოვანობრივი აზრის“ დასაშვედროებდნენ ფართოდ სარგებლობს მოსყიდვის მეოხიდან, იმის ერთ-ერთი დახვედრები მაზღო ზახაროვი სტესილებს ახვედრს ლონდონისა და პარიზის ოცადებებში, იმის სხვა დახვედრებებსაც კავს საკეთილ მიზნით. პრეტა, რომელიც გულშემაღვინდ ავტობუს მათ საქმეს, მიიჩნევენა და სხვა პოლიტიკურ და საზოგადოებრივ მოღვაწეებს კრიაზავდენ აქციებით და სხვა „საფიქციური“ საქმეებით. უფრო

ლტონ ნიუბოლდი თავი წიგნში „კამბატობა“ დაწვინებულ შეზავებებათ ტრევისტი აქციონებს გრძელ სის თვითა პალატის წევრების, ლონდონის, ზაონდებისა და მიისტრების, რომლებიც დღობენ საშვედრო საწარმოების აქციებს. ვიკეტის ფირმის ავტონდრებს შორის დასახლებულა მქონი არქივდისკობები და ექსი არქივდიაკონი, იგიან სტუდენტია მამებმა, თუ სად უფრო საშვედრო შეიძლება მოთავსდეს კავიტობა!

1914-18 წწ. იმი ეს იყო გავრცეობი შემოსავლის წიგნი, რომელზედც დახვედრები იყო, ხელი იმის საერთაშორისო მფარველებმა, მაგამ ეს იმი შეეცა იმ დროს, როცა საშვედრო მიეწველასა და დალი მარაგი იყუო თავის საწავლებადი, ზემოთ დასახლებულმა ბაზლი ზახაროვმა მამინ წამოაყენა მცირე ზოგის ბეოქმინა დასაშვედრო ილია, ათინის მიისტრები უხვმა ერთმანებმა ჩაახვეა; თამავერეცხობი ლილი-ჯორჯს, როგორც მერიტორი პრეტა იუქვდა, ზახაროვმა მშვედრო არ ახალგაზრდა ბრძენი ასლი მოიზინა და უყანისწროს „ჩრველ-დარეგობათა“ შედეგად ლონდონმა ავტობუს ბერძენული მშალა, მართალია, საბერძენოს ის ლმუნრობა ძვირიათ დაუქვდა, მაგრამ სერ ბაზლი ზახაროვა ორი წლის განმავლობაში

მაშასწომ დაჩრდილი საშვედრო მარაგის მტერ ნაწილს რავალიზაციო.

გავაყენებთ მემოზინდ იმის ფაზისკენდრები ახალი იმის და ერთიან ინტი-სამკოთა ინტერვენციის მზადებაზე. საერთაშორისო კონტრსტრუქტა პრეტამ არა ერთიან ახალი სხვადასხვა გავრცეობის ინტი-სამკოთა კამპინის მიქლეო გავრცელების მრეწველობის მაგნატებისაგან მიღებულ სტესილებთან.

საშვედრო მიეწველობა ამეამად წარმოადენს კამბატობისტი ბერძენობის ერთ-ერთი „განსალ“ ნაწილს, რომელსაც არ შეეძინა კრისონის მზახაროვი ხელი, არა მუდ პოტიტი—ამინდრედაც უფრო ღრმა-დახვედრე კრისონის, საშვედრო პრეფერენციასა და უფრო დახვედრე მტის დატორი. და მიზევად იმის, რომელსაც ამხავედრე ინჟინარილები და ოსი თანაკანტები, მოიწინააღმდეგე არიბიბი ერთი-ერთი „სა-ლდენტ ტრუსა და იმადე კანტების დაშვედრულ იარაღი.

ი.ს. ორგანიზატორების, იმის ფაზიკანტების და ინტერვენციის ინტერნაციონალს საერთაშორისო პროლეტარიატი უმარაგებენ მემოზინდ ქვერეცხობილო სოლიდარობა, ინჟინარიული იმის საშვედროთა თმად გადამქვევის ლოზუნგს.

1914—1918 წ. წ. ომის კვლევა

მიკვლულთა მთავარი დაზარალებულინიკარებათა მილიონობა

„ბერლინის ტაბულატ“-ის ცნობით (1931 წ. 2 იანვარი), 1914-18 წ. იმპერიალისტი ომის დროს დაზარალებულინი იყო 80 მილიონი კაცი, კანდენ ცალკე შეიზარაბა ქვეყნებმა დაკარგეს:

მიკვლული	დაკარგილი
რუსეთმა	2250000
გერმანიამ	1980000
სფრანგეთმა	1350000
ავსტრო-უნგრეთმა	1000000
იტალიამ	870000
იტალიამ	600000
თურქეთმა	300000
რუმინეთმა	159000
სერბიამ	120000

მეღვინა	100000
შვეიცრია-შტატებმა	75000
ბულგარეთმა	96000
გაბონიამ	1000
პორტუგალიამ	3000
საფრანგეთმა	4000

ომის მთავარი, ალბათური ათეული მილიონი მიკვლულთა და დაზარალებულთა მთავარი და სისხლამ

ერეოპოს დავალიანება შეერთებული შტატებისადმი	50000
ქვეყნებმა ვალი პროცენტებთან ერთად	75000
ავსტრია	24,614,885
ბელგია	727,830,500
ჩხნო-სლოვაკია	312,811,333

ესტონია	33,331,140
ფინეთი	21,695,053
საფრანგეთი	6,847,374,104
იტალიამ	11,105,965,000
საფრანგეთი	20,330,000
უნგრეთი	4,693,240
იტალიამ	2,407,677,500
ლატვია	13,958,635
პოლონეთი	435,687,550
რომინეთი	125,506,260
საშვედრო-სლოვაკია	95,177,635

სულ 22,188,448,870 ლობობა 45 მილიონი ოქონის მანეთს. ამ დავალიანებშიანდ წარსტული წლის შემოდგომისთვის გადახდილი იყო 1,562,000,000 დოლარი. **მეამერიკაში 1882 წლის ინფლაციამ დაზარალებულინი მიკვლულთა და დაზარალებულთა მთავარი და სისხლამ** 65 მილიონი ოქონის მარამ.

პარტიის მეორე ყრილობის 30 წლისთავი

ი. წ.—ძი.

სოციალ-დემოკრატიული ორგანიზაციების პირველი ყრილობა (1898 წ.) მინსკის უფროსიანების სტრეილის დემონსტრაციის დროს წარმოადგინდა, იდრე ნამდვილ გამართობიანებულ ყრილობას, სოციალ-დემოკრატიული ჯგუფებისა და ორგანიზაციების გაერთიანება, მათი თავმოყრა ერთიან სოციალ-დემოკრატიულ პარტიაში კიდევ ხუთი წლის განმავლობაში ფაქტობრივად განხორციელებული იყო და ეს, რასაკვირვებელია, არა მარტო იმიტომ, რომ პირველ ყრილობაზე არჩეული ცეცა ყრილობის დამფარებისათვის იქნა დაბატონებულნი, იყო მათი ორგი უფრო ღრმა პოლიტიკური და თეორიული ზუსტათის მიზნებზე, რომლებიც

ბევ აბრკოლებდნენ ერთიანი პარტიის შექმნას.

მოლიანი პარტიის შესაქმნელად საჭირო იყო ს. დ. წიგნებში და ჯგუფებში გამეფებული იდურო და ორგანიზაციული დაზნეულობის დახვედრა, დახვედრა პროლეტარიატობის უცხო შეხედულებების, რომლებიც „მარქსიზმის“ ნიღბებზე შემოქმედობდნენ პარტიულ ორგანიზაციებში ბურჟუაზიული ინტელიგენციის წარმომადგენლებს და ოპორტუნისტულ ელემენტებს (ცაქონი-მინში, რევილინიზმი).

ეს პირობა პარტის იდურო პოზიციების სიმყინდასათვის და რევილიონისტური ორგანიზაციული პრინციპებისათვის თავის

მხრებზე გადაიტანა ლენინის მიერ შექმნილი „სიყარა“.

„...სოციალ-დემოკრატიების იდურო მოლიანობა—სწინდელ „სიყარა“ თავის სარგებლად გახვედრებამ 1900 წ. ნოემბერში—ჯერ კიდევ გამოსაშვედროლო, როსიგანაც ჩვენის აზრით საჭიროა თანამედროვე „ცემობისტების“, ბერძენების მომხრების და „კრიტიკისებმა“ მიერ აღმრული ძირითად პრინციპალურ და ტაქტიკულ საკითხების საერთო და ყოველმხრივი განხილვა. სანამ საერთაშორისოდად დაიშალათ, რომ გვერდითად დედო, ჩვენ გვერდითად და გარკვევით უნდა გამოვიდნოთ, წინააღმდეგ შემოხვედრების ჩვენი გაერთიანების

ნაბ აქტივად მთლიან დეკლარაციას, რომელიც დაფუძნდა არსებულ პარტიულ-პოლიტიკურ და ნაწილ მუშაობა და რიგობრივად და-
მუშავდება.

„ისკრა“-ში ლენინის მეთაურობით უდი-
დესი მუშაობა ჩატარა ამ მიზნითღმელეთ
და მისი გეგმენა ყოველდღიურად თვალ-
საჩინოდ იხსლებოდა, მთლიან რიგი თოვ-
ნიზაციები, რომლებიც წყნად „კავშირში-
ტების“ გავლენის ქვეშ იყო, „ისკრა“-ს მი-
დებრივ. ამასთან ერთად იხრებოდა ნაწ-
დელი გაერთიანების ხმებისკენ.

1903 წ. 30 ივლისს ბოლშევიკი გაიხსნა
პარტიის მეორე ყრილობა.

ლენინის მიერ შედგენილი ცხრილის მი-
ხედვით* - ყრილობის სულ დასრული 43
დაღმებარე 51 გადაწყვეტილებით და
დღევანდელი სათაბირო მით.

ყრილობის მთელი მუშაობისათვის, რა-
საკვირველია, განაწესებენ მთავრობადა
ქონდა ისყრებლის სტიკიყვის, მათი
ეთოსულოვნების ოპორტუნისტებისა ბრო-
ლიანი, „ისკრა“-ს ხაზის, „ისკრა“-ს სოლო-
ნიზაციო პრინციპების გამარჯვებისათვის
ბრძოლავდა.

„ყრილობა—სწერდა ლენინი,**) —დაიწ-
ყო ყველა ისყრებლების მშვიდობიანი და მე-
გობრული მემოაობით, ისყრებლის შორის, რა-
საკვირველია, ყოველთვის ქონდა აღ-
ცილი მართა ერთგვარ სხვადასხვაობის, მ-
გრამ ეს გრავით პოლიტიკური უთანხმოება-
თა სახით არ გამოდიოდა.

მაგრამ ყრილობის მუშაობის დაწყების
თანვე გამოჩნდა, თუ „რამდენად შე-
ყვება „ისკრა“-ს მდგომარეობა ისყრებლის
საუბრეებზე, მთავარ დაწესებულებ-
ებში, როგორც სათაბიროსათა კომიტეტი“
„ლენინი).

ლენინი აცხად. „მოთხოვნაში მეორე ყრი-
ლობის წესებზე“ და აგრეთვე ბრძოლაში
„ნაიჯერ წესზე, ორ უკან“ ლენინის თბი
მოქმენა, რომელთაც უთანხმოება გამოი-
წვია ისყრებლებში. ეს იყო: 1) ნიციღმენით
სათაბიროსათა კომიტეტის გარეშით, რო-
ცა „პრობა“ და ყრილობის ანტიცხრებლი
წველი მრეცე ისყრებლის სხვადასხვა
წესებზე, „თავისთავი“ შევადგენათ სა-
რეზონაციო კომიტეტი თვითონი პოზი-
ციების განსაზღვრებად, ეს უდა მარ-
ხით დაშორდა. 2) ნებისა თანსწრული-
ლებითონის საყიბით, თუ ამ ორი საყიბით
გარეშით პირველი მზარა განდა ისყრ-
ებლის რიგებში, პროგრამის პირველი მუხ-
ლისა და პირველი ცხრებლის საყიბით
უკვე სასებით რაოდენაყო, რომ მტკიცე
რევილიციონერ პარტიისთვის გერადით
ისყრებლის რიგებში არის ხაზის, ომლიბე
საყიბის ნაწილით შინაარსის მიხედვით არა-
ფრთ განსხვავდებთან ბერნშტეინიზმისა
და სხვა ოპორტუნისტებისაგან.

„ისკრას“ მომხრეებისათვის რუსეთის მუ-
შათა მოძრაობის უკვე იგიეთა ფართო ნა-
საითი ჰქონდა მიღებული, რომ მის წინაშე
უნდა დასდებული აგრეთვე სერვისი
პოლიტიკური ამოცანები. მუშათა კლასის
პოლიტიკური ბრძოლის ხელშეწყობის
განმარტკილებლისასტიკი თვითმპრობულერ
რევიმის პირებში სოკილ-დემოკრატ-
ული პარტის მთლიან მზარე შემაღლება,
თუ ის იწებოდა მშლავრე, ცენტრალური
კომსპარტიული ორგანიზაციო, ორგანიზ-
აცია პროფსულინური რევილიციონერ-
ების. ცხადია, ზუსტისა მამინდელი პირებ-
ში ასეთი ორგანიზაციის შექმნა „დემოკ-
რატიული საფუძვლებზე“ უკვეთან ზღვი-
ყოვლად უკულო საკმე იყო.

ასეთი შესდებულებადან პარტიული ორგ-
ანიზაციის გამომდინარეობდა მტკიცული
პროგრამის პირველი მუხლის რედაქცია,
მოცემული ლენინის მიერ:

„პარტიის უჭირად ითვლება ყველა, ვისც
ალარებს მის პროგრამას და იმარტკის პარ-
ტიის, როგორც მანერალიური სხვადასხვაობა,
ისე პირადი მონეწილობით ერთ-ერთ პარ-
ტიულ ორგანიზაციასში.“

ვ. ი. ლენინი მეორე ყრილობის
დღეებში

გრიბოვის რეპროდუქციკლიან.

რომელიც ხშირად, შესაძლებელია, სხვა
არავითარ ჰქონდა მუშათა კლასის სტიკიყვის
კმოცხრებით.

ამიტომ იყო, რომ ყრილობის „კაობა“
და ამკრის ოპორტუნისტული ცდმეცხრები,
რითიც ხელმეტი წაბრებულნი მარტკის
მუშაობის, რომელიც მეთაუროვდა, რომ
პირველი მუხლის ბოლო ნაწილი მრეცე-
ლია ყოველიყო სტიკები: „...ისე მუშა-
ობით ერთ-ერთი ორგანიზაციის ხელშე-
წყობითა და კონტროლის ქვეშ.“

ქობისა და ანტიცხრებლისათვის არც
მარტკის წინადადება იყო მისაღები, ო-
რიც ოცხრებლად ფართო რევილერ ობა-
რალიური პარტიის შექმნაზე, მაგრამ იმისა-
დნე შესაფერის წინადადების გატრება შე-
ძლებული იყო, მათ შორის დაუპირეს მარ-
ტკის წინადადებას, როგორც „ნაღმ
მარტკის“. რამრადღეცემა მანროცემა
(ავიშეთა) დაღმარავად გამოამიღენა ო-
ლობაზე ქობისა და ანტი-ისყრებლის
სსსულიყვეთება.

„ახს. მარტკი და ოინინი,—სტივა მის,
დომინ იმის შეახიბ, თუ რომელი ფო-
რული უფრო აღწევა მათს საერთო მიზანს.
მე და რუსეთის (ლიბია მანროცემა) გკ-
ავირობით ის, რომელიც ნაღმე აღწე-
ვებისა. ამიტომ ჩვენ მზარს უტერე მარტ-
კის ფორმებს“.

ისყრებლის წინლის მრეციების შედე-
გად მარტკის ფორმული მიღებული იქნა
ქობისა და ანტიცხრებლის აქტიური და-
ხმებით.

ამის შემდეგ ლენინის მთელი ყურადღე-
ბა მიიყრო პარტიული ცხრებლის საყი-
ბისა, პარტიული პროგრამის პირველი მუხ-
ლის ოპორტუნისტული რედაქცია პარტო
კარებს უღმედა ყველა გამწვლე-გამომწვლე-
ლებს. პარტიული(აწვლე ცხრებ-ტრებს, მ-
რეცე პარტიული ცხრებლის ნაწიღელი ი-
კრულს, ნაწიღელი რევილიციონერ შემა-
გელობის შედეგო „ისკრას“ პარტიული
ნახის და ორგანიზაციული პრინციპის
შემაღობა ვაჭარისა უჭრუნდელიყო,
არავითარ მთლპარტიული რილი ისყრ-
ებლიან პარტიული ცხრებლის შემაღმ-
ლობის საყიბით არ გასწეა. მრეცივი ის-
რებლისათვის, როგორც „ნაღმე მარტ-
კის“ წარმომადგენლისათვის ბუნდისა და
ზარტიდელელების თვალში, უჭრუნდელიყო.

რ.ა.დ.მ.მ. მეორე ყრილობის უმრავლესობის ისყრებლები

*) „Ленинский сборник“, т. VI, стр. 190.
**) „მოთხოვნა მეორე ყრილობის შესახებ“.

გი გამოიღო მატეოსისათვის და განსაკუთრებით ჩვენ ახალგაზრდა მხატვრობისათვის.

ისპანის კედლის მხატვრობა წარმოადგენს სპარსულ მხატვრობის დიდ სკოლას და მისი შესწავლა უეჭველად მეტად საინტერესოა, გადახედვით ამ მხატვრობას (ფრესკებს) როგორც კედლის მოხატვის პრინციპს და შაჰის სასახლის საკედლის მხატვრობას. ამ ფრესკებში უმთავრესად ნოსტრანს რიტმიული და ელასტიური კომპოზიცია, როდესაც ეს ფრესკები ყოფილა დაფარული კირით და მათი გაწმენდის შემდეგ, როგორც ეს სწანს გამოფენილ ასლებზე დარჩენილია რუხი ფერის ახარეკლი, ამიტომ ცოტა ძნელი გამოსაცნობია. თუ რა კოლორიტი ექნებოდა ამ ფრესკებს სიახლეში. მათ უმეტეს, რომ ჩვენამდე მოსულმა კოლორიტმა გავეციდა მისი სისწორით შეფასება. ამ ფრესკების შემსრულებელი ეტყობა იყო აღქურვილი უდიდესი ფერადობის კულტურულ გრძობით. საერთოდ ტონალობა ფრესკებში იმდენად შეხამებულია, რომ ვერ შევიდგებოთ, რომელიმე ფერის ზედმეობაზე, ეს კი ოსტატის დიდ ნიჭს უნდა მიეწეროს. საერთოდ აღმოსავლეთ მხატვრობაში ფერადობაზე მეტად ნახ შეხამებით ხასიათდება. ფრესკაზე ყოველი ფერი შემთხვევით კი არ არის დადებული, არამედ ფერების რიტმიკა მუსიკალურ ოსტატობით არის აყვანილი უმაღლეს ხარისხამდე. აგრეთვე ფერების კომპოზიცია არჩეულბრივად შეხამებულია, რაც მეტნა მოხაზულობას (ხაზს), ეს ხომ ცირტუოზობას აღწევს. რა ანსხავებს კედლის მხატვრობას მინიატიურისაგან; მოხაზულობა (ეი. ხაზი) სულ სხვა მოქნილობით ასრულებს თავის ფუნქციას კედლის მხატვრობაში. ასეთი სისტემა მოხაზულობისა იმდენად მონუმენტალურ ფორმების ხასიათს კედლის მხატვრობისათვის. ეს კი მკეთილ სწანს გამოფენილ ფრესკების ასლებზე. მინიატიურულ მხატვრობაში კი ხაზი ასრულებს გეომეტრიულ, მეტად ზუსტად და შერაღ ფუნქციას კომპოზიციაში (შესადარბლად ხაზი ან სახეცრობა მინატიურის ხეობის ტექნიკაში). რაც შეეხება თემს ის სსეებით შეფარდებულია ასეთ მხატვრობასთან, მაგალითად, „არშიკი“ № 1, „ქული მწერაო“ № 5, „მადლიარე ფიფურა“ № 6, „მღები“ № 2, „წაჩინებული და მისი მსახური“ (ცეროპის ვაილენით) № 28, „მთვრალი ჯარისკაცი დაურდობლი და ღვიქურაზე“; „სტოვლები“ და სხვ.

მხატვარი—მღერიშვილ-თერკულოვა
თ. ახაველიას ნახატი.

გამოფენა იშვიათია. რა უნდა აღინიშნოს ამ ფრესკებში ჩვენთვის სასარგებლო და გამოსაღვი, უმთავრესად კურადლება უნდა მივაქციო კედლის მხატვრობისათვის საჭირო მძლავრ ხაზობრივ და თრიაღვან კომპოზიკას, ფერებს შექაშებას, სურათში სპეციფიურ საგნების შეჩვენას, რომლებიც ახასიათებს ამ დავარ სპარსულ ფრესკას. რაც შეეხება იმას, მიუღიათ თუ არა მონაწილეობა ამ სასახლის მოხატვაში სხვადასხვა ეროვნების მხატვრებს და იქნებ ევროპულ მხატვრებსაც, ეს შესაძლებელია და უარყოფით მოვლენათ არ უნდა ჩაითვალოს; რადგან ევროპის მონაწილეობამ თავისებური კულტურა შეიტანა სპარსულ სტილის განვითარებაში. შაჰაბაზ I-ის სასახლის ფრესკებსაც ეტყა-

ბათ ევროპულ მხატვრობის გაგლენა. კონსტანტინოპოლის მოციკანოთ შემდეგი მაგალითი მხატვარი პიკასოს ეროვნებით ესპანელია, მაგრამ მას, კეთუბნის რამდენიმე ათეულ წლების მანძილზე პარიზის მხატვრობის სკოლის შემქმნელის სახელი და მის გაგლენის ქვეშ იმყოფება ევროპის მთელი თანამედროვე მხატვრობა.

დასასრულ, მხატვარ მატელა მღერიშვილ - თერკულოვას უსურვევ უფრო დაეკრებულა და ნაყოფიერად ჩატაროს მუშაობის შემდეგი პერიოდი. მე ვფიქრობ ცული არ იქნება, რომ ჩვენი ნაციონალურ გაღვივების სპარსულ განყოფილებაში დაეთმოს ადგილი რამდენიმე ამ ფრესკების ნიშნულზე.

ს ბ რ მ ნ მ ი

კონსტ. ლორთქიფანიძე

უსჯამთ დარჩენილ გვეგლის საქართველოში თავის თავი ხედმეტად მიანდა.

არ იცითა? რა ეღონა, რომ ამ ზედმეტობის საშინელი გრძნობიდან ანთავისუფლებულიყო. საუთარ ფიქრებში და ეზომი ჩაქტილი აგრძნობი გაუბრბოდა იმ სინამდვილეს, რომელმაც, მისი აზრით, ჯერ მისთანა მომქმედი ადამიანები გააუქმა, და მათი სამშობლო ისევ არსებობს იგი მიყრუებულ გუმბირიად გადააქცია.

გაუბრბოდა ყველა ნათესავს, მეგობარს, რომლებიც მასთან მწვევილ არ განცილდნენ „მხაბაროსების“ შემოსევის.

ერთ ძველ ანაზნას მხოლოდ იმიტომ ჩამოშორდა, რომ მისი ოჯახში ხშირად მხიარულობდნენ.

მხიარული ადამიანო! შენა მხიარულებაში არის რაღაც უხეშ; და ცხოველური, რაც შეუარაყოფად აყვებებს გვეგლის სევდას.

ერთხელ პირუტყვიც კი დაიბოვავებდა, როცა ბისელს მოაშორებენ და გაყვირდა. ჩვენ კი სამშობლო დევკარგეთ... ადამიანობა თუ აღარ მცნეწეო, მაშ პირუტყვობა მაინც შენძელით და ერთხელ მაინც დაბლაველი! — დღეტეხანდა მხიარულ ოჯახებში ფხვანვეთილი მოხუცი.

შარშან, ხონის ბირგაზე, გებგლიის სფოლიდან ჩამოსული ტრავი შეხედა ბარელის წინ დაძაბუნებულ ბერკაცს იდგა, რომელსაც ლეკებით აპრიალბული ძველი პაქაკი ევება. მისი ზურგი და საყელო ქურტლით იყო გადათვირბული.

ლადოს გარეგნობა და ლაბარაკი დაუნდობლად ამხელდაკოდესლაც მკრუწყნარ აგრძნობს ახლა ყველაფრის გულსისყური დაძკარგოდა. მისი ერთადერთი წადილი იყო, რაც შეიძლება უშფოთველად მისულყო სპარის კარამდი.

ტარასი ვაჟიდა, როცა ეგ შრომა-მათყვარი ადამიანი ასე უდროოდ მოტყვილი ნახა.

მკლავებდაძაბული ქვეყნა ვაბედულ გვეგმებს ამრიალბებს. თბილისის მატლობლად ზემო-აქვალაში ქუქავატორი გუტუნებს. ბოლშევაკები თეთრი ნახშირის სახალეს

აგებენ. აქარისტანის მთებში, ჯგებინაში ჩააწყვეტელი აქარის წყალი ვეშობს და ებრძვის ადამიანთანავე გათანაზნებელი ხელს მდინარეგ საუბარია ორჯერ გადმოლახა და დაუსმთავრებელი ტაფობი მოითარებდა. აფერ კიდევ გურტლებს დიდხნის ოცნება უსურულდებათ. სიკვამლე გუბის პირველი ორთქლმავალი მიაჩვილებს.

საქართველო ვაბედულ გვეგმებს აწრიალებს, მაგრამ ლადო გვეგლია ურწმუნოდ აკანტურებს თავს. აქვალა აქარისწყალი და ნატანები ხონინდ შორას... ვახუთებს კი ლადო ისე ვერ ენდობა, როგორც სიხმარს. მას ურყევად სწამს, — საქართველოში ორმოცივითი ხელში ისევ რუსეთის ბოლშევიტებულ გუმბირიად გადაიქცია.

და მხოლოდ მაშინ, როცა ქუთაისში ყოთილი საგუმბირიო ციხის პირდაპირ, სადაც წინად ყაზარმები იდგა, მალღეს ფაბრიკის წითელი კოლოსები ამოართა; როცა მდინარე ოიონიდან სარწყავი არხი „მაშველი“ გადმოაღდეს, რომელმაც თავის ქეღლის სიგითი და მოსარწყავი ფართობის რაოდენობით მეორე ადგილად დაიჭირა საქართილოს სარწყავ სისტემების, და ბოლოს, როცა მშენებლობის ძლიერი ტალღა ხონსაც გადაველით და ქუთაისის ქუჩაზე საგარეგო ფაბრიკის აგება დაიწყეს, ლადო გვეგლიმ თავისი კანტური შესწყვეტა. ყურია მიუფტო, ოკრძობოდა რომ საქართველოს ძლიერი და მზურუნველი ხელი მართავდა.

იორგებულმა აგრძნობმა კინაღამ იკიბა:

— საქართველოში ხელისუფლება ხომ არ შევცლია?

...იქიე არ უნდა, კომუნისტებმა პროგრამა შეასწავდერეს და საქართველოს გასომხების და გარუსების მავიჯოდ რააკაც აკეთებენ.

ეს რაღაც იმენად მძლავრად და ახლობლი, რომ გვეგლია იმდის ჩრდილი ეპარება.

იმავ წელს ხონის მახლობლად ძვირფასი კულტურების საცდელი მუშერნობა მოეწყო.

ძვირფასი კულტურების საცდელი სადგური? არა, ეს შეუძლებელია!

ვახუთები ცრუობენ; გუბლებიც სტყუანი! ყველაძი პირი შეიკრა, რომ აგრძნობი თავის ეზოდან გამოიტყუნო..

გვეგლიმ დაიჭირავე ეტლი და საცდელ სადგურისაკენ გაიხრახანდა. საკვირველი ამბავი ხდება, იმდენად საკვირველი რომ თვითონ აგრძნობიც ვაჭრების შიშინივით დარკობილია მაჭრდერებზე და გალახულივით პურტყუნებს.

— მთიო სფე, ამბერიაში სულ რა მდენიმე ათიული ტრაქტორი იყო. 10 და 20 ტრაქტორი ახლა ამ ერთი მეურნეობის მინდვრებზე გრუბუნებს.. ისიც საქართველოშია დაუჯერებელი!

მთელი ღღე მეურნეობაში ვაატარა კულტურებს ვაცენი, დირექტორს ესაუბრა..

სალამხანს შინისაკენ აფორიკებულნი თავი წამოიღო.

ბარის ღუქნებთან აგრძნობის ეტლს ყვირილი გადაეღობა ლადოს ცილისმა, ალქანსდღე ლოლობერიძე.

— იქითობას უნახავად ჩავგვიარე, აქეთობას მაინც ოსინდეს! არ ვაგეშვებ, შენი ნაღოლი არ მომიშვდეს. — უსაყველურა კოლსმძამე და მეტეტეს უბნაძმა მობრუნებულყო.

ენაშუშნავე ხონსდღე ლაბარის კოლონიებზე, — 1921 წ. 16 მარტს, როცა ქუთაისიდან გვარდიელების უკანასკნელი ბათალიობით გარბოდენ, გვარდიის საწნეო ნაწილის ვაბეგმ, ალქანსდღე ოლიობერიძემ ჯარის ტანსაცმელი და სურსათით დატვირთულ ქარავანს, ორბირის ქუჩასთან ორი ურკები ჩამოაშორა და თავის სოფლისაკენ გააპარაო.

ყოველშემთხვევაში ერთი კი აშკარა იყო. — 1921—22 წლებში, როცა იმბერის ბელდებში თავგების სახრიგინო ტაროც აღარ ვეღო, ყოფილ გვარდიის ყველაფერი თავსაყური ჰქონდა: ბირიჯი, შაქარი, სპარინი, ტანსაცმელი. სიმინდი სამეგრელოდან ჩამოქონდა.

ყოველ ხუთშაბათს ლოობბერიძე ხეთაში ვადიოდა. აქედან წასვლისას ყოველგვარი ინგლისური შინელი ოცვა, იქედან კი შლოლიად ბრუნდებოდა. სამავერიოთ თავის ეზოში მძიმე ტომრებით მოპირთავებულ ეტლს შეერთავრიალებდა.

იმ მშობი წლებში ლადოს შევიწროებული ოჯახი ყოფილი გვარდიელის ფეშქაშებით სულდმეტლობდა. ლოობბერიძე ერთად ერთი ნათესავი იყო, რომლის ოჯახში აგრძნობი უხევი პურმარლის გარდა სუ-

*) თავი რომწინდნ.

საქართველოში ცოლისმძიანი გაუთავებელ საზღვრებში „დაღუპულ“ სამშობლოს ვარსებში.

იგი აქ ხშირი სტუმარი იყო. მაგრამ ახლა, როცა აღექვანდრომ ეტლი შიშარუნა, აგრონომი რატომღაც შეეყვანდა.

— წამოდი კაცო, როდის იყო პატრიე გინდოდა,— შეიკვირვა მასპინძელმა.

ლადოსაც გაუკვირდა, რომ უნებურად ყოყმანი დაეტყო და თავის მწყალობელ ნათესავს პატრიე დაიწყებია.

მისი აფორიაქებული გონება განმარტოებდას ითხოვდა, რომ პასუხი გაეცა იმ უმოწყალო ფიქრებისათვის, რომლებიც მან საცდელ სადგურთან წამოიყოლია.

ახლა აგრონომს ნაკლებად იზიდავდა ცოლისმძიანთან საუბარი და გაგება, გახულ კვირას ქართულმა ამოვრაცამ დასავლეთის რომელი მინისტრის კარი ვაარახუნა, ან რა დაპირება მიიღო.

მაგრამ მასპინძელს ხათრი ვეღარ გაუტეხა. ეტლიდან უგუნებოდ გადმოვიდა.

ოჯახის მოკითხვის შემდეგ მასპინძელმა საიდუმლოდ მიხაზრა, საჩუქუნო კაცოდან გავიგე, მაკონანლდს ირაკლი წერიტელი მიუღია და საქართველოს განთავისუფლება აღუთქვამო.

აგრონომმა ორი სიტყვაც ვეღარ იპოვა, რომ ცოლისმძის სიხარული გაეზიარებია. უნდოდა საუბრის ხასიათი გამოეცვალა, ისე რომ მასპინძელს არ სწყენოდა, მაგრამ საამისოდ ვერაფერი მოიგონა და ისე გულაზნილობის მიღობული გზის დაადგა.

— სამწუხარო ის არის, რომ თვალმაც გომბა ვაცეცეტი, გამოიმოკი ვერაფერს ეამჩნევო!—უთხრა და დასწოდან კვილით გამოვარდნილ ნათლულს მიაუთლერსა.

— რა ოხრობაა ამ გამოღმა, რომ საყურებლად ღირდეს!—აღექვანდრომ შინაურებს გასახა,—კამეზი გამოიტანო.

— რა ოხრობაა!—გამიგორა და სტუმარს ფანჩატურისაკენ გაუძღვა.

—რა?—აგრონომი შეიშფუშუნა. გაუბედავად ალაპარაკდა „საცდელი სადგურის“ შესახებ.

დაწყებულს რააკანარი უხერხულედას გრანოზადა, ეს უხერხულობა გამოწყვეული იყო შიშით, რომ მისაუბრებ! ჩემს გულწრფელობას თავისებურად გაიგებს და აჩქარებულ დასვენებას გამოიტანსო.

ამიტომ აგრონომმა შორიდან დაიწყო: საქართველოს ჩამორჩენილი სასოფლო მეურნეობის ინტერესები დაიხრებოთ მოითხოვს საცდელი სადგურების მშენებლობას. დასავლეთ საქართველოში მიწის სიმცირეა. მიწის სიმცირეს მიწის დამუშავების

სპარსული კედლის მხატვრების ნიმუში. გადაიღებული იმადე. თეოკულუგას მიერ.

კულტურის ამაღლებით და სარგვან კულტურების გავრცელებით უნდა ვებრძოლოთ. ამიტომ საცდელი სადგურების მნიშვნელობა განუზომელია ჩვენი მეურნეობის ინტენსიფიკაციისათვის. ამ შეგების შემდეგ, აგრონომი ხონის მახლობლად მოწყობილ მეურნეობას შეეხო და ხმა-მზე შეინძრა და აგრონომი ისე შეათვალერა, თითქო ფანჩატურში უტნობი ვინმე შემოსულაყოს.

...ეს რა სხვანარიად მღერის დღეს!—გაიფიქრა და სენად გადაიტკა.

აგრონომი წუხდა, რომ საცდელი სადგურის ზოგიერთი კულტურას გამოცდელი აგრონომის ხელი ეტყობოდა.

— ღირებუროს ზოგი რომ ურჩიე და ისიც დამეთანხმა!—კმაყოფილებით დაასრულა ლადომ და სურვილი გამოისთქვა, ასეთ მეურნეობაში ღილი სიმოყენებით ეიმუშავე, ოღონდ....

— ოღონდ კი მივაღონ არა?— მკაცრად შეაწყვეტია მასპინძელმა.

— ეინ დაგავალა, ჩემო ლადო, კომუნისტების მრჩეველი ვაზიო? წყალაც წაუღია სადგური და მისი ამშენებელი.

აგრონომი არ მოელოდა ასე ერთაშად თავდასხმას.

— როგორ თუ წყალს?!

— როგორ და ისე, რომ საქართველოში მათი ზაკვალევიც არ დარჩენილიყო. ხვალაც მიიღი და ურჩიე მეგბა სამსახურში-მოვიღონ!

გამელოა დაიბნა. ძლივსლა მოახერხა ეთქვა, რომ იგი საცდელ სადგურში საქართველოს მეურნეობის სიყვარულმა მიიყვანა და არა სამსახურის შოვნის სურვილით.

— მე წინააღმდეგი არ ვარ,—ლულულებდა მოხუცი! კომუნისტები წყალმა წაიღოს. მათი მოწყობილი სადგური კი წყალწასალიბი როდია! იგი ჩვენს გემორდება, ჩვენს ქართველებს!

ლომობერიძემ კრეჭით უქასუხა:

— იპ, ასი შენისთანა პოლიტიკოსი და — საქართველოდან ბუნდოა არ დარჩება. თითოეული ქვეა, რომელსაც კომუნისტები ჩვენს მიუწე დადებენ, ყოველი კედელი, რომელსაც ისინი აწობაწენებენ, თითოეული სახენი არბი, რომელსაც ისინი გასთხ-

რან, თანდათან ასულებს საქართველოს განთავისუფლების იმედს. მტერს ფეხის მოკლავდა არ უნდა აცლო, სული არ უნდა მოთქმეინო... ისინი ციხე-სიმაგრეს იზინებენ, ხევის მიწა-წყალზე შევიდებიან; მზე კი მათ გავითვალისწინებენ, ეს-მარტბი, რჩევას აძლევ, შეცდომა ნაშაქრობს! მაგრამ—მასპინძელი ხელახლა გაიკრება.

— შენ არც ისეთი გულუბრუნე-ლო ხარ, რომ ამისთანა უბრალო ან-გარიში შეგეზიაროს! მაშ რაშია სა-ქმე, რალს ვეყვები? მოგშივდა? გაგვიტარდა? ვამოტყდი. მდგომარეობა შეგნებას ქმნის, ტუქი კი სამშობ-ლის მოღალატე... პირველი შენ არა ხარ, არც უკანასკნელი იქნები!

— მე... მოღალატე... მე, რომელ-მაც მიიღო ჩემი სიცოცხლე...

აკანკალეულმა ბერიკაცმა უწყე-ოდ მიმოიხედა, თითო მშველელს ეძებდა.

არ მოლოდა, ცოლისძმა თუ ასე დაუზოგველად უბნებდა. მაგრამ შე-ურაცყოფამ გაბედულებმა შემატა, და არა დღემდე ვერ გაეგებლა სამ-შობლოს მოღალატის წოდების ში-შით ახლა გადმოსირალა.

აგრონომმა სთქვა:
— მე ხელს გაუწოდებ ყველას; ვინც საშვასობა, მომცემს საქარ-თველის ვეშსაბურთი. მენდევებმა მე გამაუქმეს, როგორც აგრონომი. სოფლად მეურნეობა ნადგურდებო-და, მე კი ამ დროს საარჩევნო უფ-რებებს ვარგებდი, კრებებზე ვა-მთავარებდი. მე მაგროდა, როცა თქვენ ბოლშევიკებს წითელ იმპირი-ალისტებად ნათლავდით, და მეც თქვენსავით მტრულად ვეცადებოდი მათ. სინამდვილე კი სულ სხვას ლაღებდა. მე არაფერი მაქვს კო-მუნისტების საწინააღმდეგო, თუ ისინი საქართველოში ბოლშევიკმა-წყობებ ამისთანა მეურნეობებს...

— შენ დაგავიწყდა, რომ ქართვე-ლი ხარ!—ეყვირა ახსენებრიმე, რომელიც წაიბარა სიხსნებდა თა-ვისთავე, რომ ლადო სტუმბარი იყო, ამის ვახსენებდი ისინათვის სჭირად, რომ გაბარებულ მასპინძელს სტუ-ნათითვეფარებობი წესი არ დაერღ-ვიდა; და ეს ბრჯიკი მოხუცი სახლი-და არ გამოვგდა.

— არ დამვიწყებდა. მასსაც, რომ ქართველი ვარ, და სწორედ ამიტომ შემტკიცა გულად; როცა იმერელი გლეხის ჩაჩულა მეურნეობას ვეუფ-რებ; მაგრამ...

აგრონომს უყვირია, რომ ახლა ასე უხილავ, ხელის ერთი ვალებუ-ლი ხსნიდა იმ ნაყვს, რომელსაც სამი წლის განმავლობაში უშვდე-ვოდ უტრიალებდა.

წონიდა თითველ სიტყვას, რომ მზი გადამწყვეტი ჰასუსი არ ყოფი-

ლოყო კამათში მოსული ყინტი ნაკარანხავი.

ცდილობდა ისეთი მოზომილი პა-სუსი ეთქვა, რომელიც ხეალდა და-იცავდა წინადა გულთ.

იყო წამი, როცა ლადოს მოეჩვენ-და, რომ დაეცაფერვი, რაც აქამდე-ლინაბავა, უწინააღმდეგებოდა მის შინაგან რწმენას.

იგი თავის არსებაში ვერ ათანხმე-ბდა აგრონომს და პოლიტკოსს.

იყო ისეთი წამი, როცა იგი წა-ყვას აპირებდა, მაგრამ მასწინე ვარმოიდებდა, რომ აქედან გაქცევა-ღონადაც ვერ შეუძლებულებდა წყვეული კითხვების მარწყებებს. გაქ-ცევა უფრო გააღრმავებდა მის ტან-ჯავს.

აგრონომ ლადო გეგელიას არ უნდოდა.—თავის საყვარელ ქვეყა-ნაში ზედმეტი ადამიანი ყოფილი-ყო. ჭაინის ფიქრის შემდეგ იგი მოულოდნელ დასკვნაზე მივიდა. მისთვის, როგორც აგრონომისთვის სტერეოტი უნდა ყოფილიყო, საქარ-თველოში რაფერის დროს იფრია-ლიზდა, ოლინდ ამ დროსი პატრო-ნებს საქართველოს კეთილდღეობი-სათვის ვერუბოდა.

...მაგრამ... დაქვდა მოხუცმა აგ-რონომმა:— თუ დღეს ქართველო-ბა, ასეთი სადღურების უარყოფის ნიშნავს, მაშინ დაე, დამაყვამდეს, რომ ქართველი ვარ, ვინაიდან ისე-თი ქართველი საქართველოს მტე-რია!

ისინი დადუმდენ.
მეგობრები და ნათესავეკა ამაოდ ცდილობდენ რაიმე შემარავებელი სიტყვით ეს უხერხული დუმილი და-ერვივათ.

ეს დუმილი უფრო აზორებდა მათ.

ისინი მიხედენ,—ყველაფერი ით-ქვა და გაიკრება.

წამოდენ და ნაძალადევი თავა-ზიანობით ერთმანეთს გამოეშვიდო-დენ.

გრილი და ნათელი ღამე იდგა. გზატკეცილზე ღიღრონი ქადრების ჩრდილი ეფენს.

აგრონომმა ეტლი გაუშვა.

— კარგი ღამეა, ფეხით გავლა მი-ლას ერთდებოდა, აღარც შინ იჩქა-როდა.

ხონამეუე კიბილი გზა იყო, მაგრამ ეხლა მოხუცი აგრონომი არც აღდ-ლას ერიდებოდა, აღარც შინ ეჩქა-რობდა.

იგი ახლა დაწყნარებული იყო...

...
იმ ღამით ლადო გეგელიამ მტკი-ცედ გადაწყვეტა კომუნისტებთან თანამშრომლობა.

— ლადო თუ ახლა მოსულვინდა ჩვენს ბედს ძალი არ დააჰყვას, ორივე ცოლ-ქმარი ჯამაგროსი ვიქ-ნებთი!—ბარბადა მამიკო, რომელ-საც სოფლის მასწავლებლის მცირე ჯამაგრობით თჯახი ძლივს გაჰქონდა.

მეორე ღამით მამიკის ქონების პაკიბუკი შეუღამემდეგ ისმოდა ქმარის საგზალი გამოუწყო, შარბაღ-ზე მომზებული ფოთაზიბი დაემგა-რა, წინდები გამონეშა და ილიონ-ზე გაქაჰათებული საცულები მიარ-თვა.

— ადექი, მომზადე, ჩემოიდან მოუტეობე რამე; არ იკებება და გზაში ყველაფერი დაგებნევა, მე მალე დაბრუნდები,—თუბარა ქმარს და მარჯაზე გავარდა დილიცანზე ადგილის დასაბეგებლად.

ლადომ საცულონი კი გამოიტყა-ლა, მაგრამ ადგილის მავიგარდა, ისეე ჩაწევა და ჩაიფუნება.

— რა შვები კაცო?! საცაა დილი-ეანი ჩამოვიკოს!—შიშით შიამახს ბირიყანდა დაბრუნებულმა ცოლმა. ლადოს ხელოენი ეყვებე შემოიწყე-ვია და ჰერს მიშტერებია. სდუმს, თითქო არც კი ამჩვენეს ცოლის კა-პასობას.

— რა ჯანდაბა ავტყვდა?! სიმშო-ლი ვინდა ამოგეწყობო?! ამდენი სული რაფერ შევეწერეთ შენს უკუ-ღმართ პრინციპებს?! ნუ გადაიქცევი მძირად!

ლადო წამოიგდა მორჩილი საყვე-დღერთი დაწყლიანიბული თვალენი ცოლს მიაპყრო.

— ქალო, ცოდე ვარ. შენ მაინც ნუ დაძრახავ: სად წაიდე, ვის მი-ვადე? კომუნისტებზე ორი ვეიო-ლი სიტყვა წამობედა, და ეშენა შამა, აღუქსანდრე ლობოვრიმეც, სამუდამოდ მამარჯა. ორიოდ ძვე-ლი მეგობარი კიდევ შეშარა. ახლა ისინიც მომძიულდენ, როცა ვაიე-ბენ, — კომუნისტებს შეურავდაო. ჯანდაბას, მომძიულონ, იმდენი გამ-ბედობა კიდევ მაქვს,—მათი კოლე-ავიტუნო. ჩემი ჩექვისათვის მე ამ მხსენარულს ვაივებ და ყველას ჩამოგროვებ, მაგრამ ვინ იქნება თავდები რომ კომუნისტები ჩემს გულწარფლობას ვაივებენ და ჩიზ-ხონი არ დახედავენ მათკენ სამეგობ-როდ გაშენილი ხელს? ვინ დაიჯე-რებს, რომ დღევანდელ ლადო გეგე-ლიას არაფერი საერთო აქვს იმ ლა-ნოსთან, რომელიც ორიოდ წლის წინანდ ანტიბაქოთა გამოსვლში მონაწილეობდა! ძველი მეგობრები დაეკარგო, ვიღარც ახლები ვიშო-ვი... მთლად იმეგვარე კაცობიდან? ამ ქვეყანდ არაფერი უფრო საშ-ნეული, როცა ავრც იქითა ხარ, არც აქეთ, როცა ძველი გავრცყავს და ახალიც ზედმედედა ჩაეთვისს. ჩემ-თვის, როგორც ყველა ხანდაზმულ კაცისთვის ძელია სტუდენტობის დაუფიწყარ ბოლიდან მოყოლებულ მეგობრების გამოცელა. მზად ვარ ეგ სწორეც ვიგეო, მაგრამ, ისინი, ახლები, მიმიღებენ?!

— მამ სიმშლით დაეიბოკოთ!— დაიგნევა ცოლმა, რომელმაც წუ-ნეივად გამოიბარება რას მოხმარ-ებოდა ქმარს პირველი ჯამაგრო.

ლალოს გული ატყობს ოდის სისეთმა გაუფრთხობლამ ამა წითლმი ყველაზე ახლობელად ამიძინა ყველაზე შორს შედგა მისგან.

ამ დღის შემდეგ, ლადომ უფრო პიოჩუნია. ისევე შევლუბურად შებლ-გაუხსნელად იჯდა თავის აივანზე და იფიქრებდა იმერეთის შარგზეზე განივებული ახალგაზრდობა.

ხოხელი ჩარჩიერ გულმოდგინედ აცარილებდნენ მის ოჯახს. როცა ისინი ეზოში შემოიპოვებოდნენ, თითქო მიწა იძირა, ლადომ ისე გარბეტ-ბული გამოიბრდა შინიდან. იგი გულ-ღარ უძღლებს ცოლისა და შვილების მისაუფრთხად მზერას.

.....მოკვდი ლადო გეგელია! შენი დღეებანდელი ცხოვრება მხოლოდ კვალია იმ დღი (ცეცხლისა, რომელსაც ოდისსაც შენი ახალგაზრდობის იმედები ანთებდა შენ ხედივტი ხარ, ნაკარი ხარ, რომელიც და აიწმინდის ახალბაობის კერადან. ისინი უშენოდაც ვასძლებენ! — დრტყინავს ლამდამობით მოხუცა ავრონიძე.

ლადოს ჩვეულებად გადაეცა ხო ნის ბაღში ხეტილი. ზურგზე ხელები დაყრბილი დაბაზუნებდა ალიზით გადაყვითლებულ ბილიკებზე. სადმე მზის ყურში ჩაჯდებდა და მიძნარებულნი ხშირ გმუსაიდება ნაცნობ ვაჟებს. რომლებიც წყალს ჩითუქის მაგივრად, შავ კრიალოსანს მარცვლავენ მოწყენით.

შინ მხოლოდ შუადღით შემოიხედავს, აჩქარებით ისაიდლებს და ნაცნობ ოჯახებში გარბის პრეფერანსის სათაშაშოდ.

ერთხელ ლადომ თავის ჩვეულებას უღალატა: ადრე დაბრუნდა. შემინებული ცოლი კიბეზე ჩამოეგება.

— აცის ფერი არ გაქვს! რა მოგვიდა! გული ხომ არ გიწუხს? რამდენჯერ გითხარი, ეზოდან უხეფსოდ ნუ გადახვალ მეთქი!

— მიწუხს... ლადომ სული ძლივს ამობრუნა: — სიხარულით მიწუხს! ნახე! —

აკაცხაბებული ხელით გაზეით მიაწოდა.

ავრონიძე მეთუჯერ კითხულობს „საფეიქრო მრეწველობის განთავისუფლების საქორების აუცილებლობა უჩუბოების დამოკიდებულებისაგან და ბაშის ნათესების შედარებით სიძირე გვაძლებს ვეძებოთ ბოქოვან მცენარეების ახალი სახეები.

დასავლეთ საქართველოს ნორტ სუბტროპიკები, სადაც ბამბა ნაკლებ მოსავალს იძლევა, ჩვენ ჯერ ვერ გამოვეყენებთ სხვა ტექნიკური კულტურების გასაშენებლად, და ეს იმ დროს როდესაც იქ მშენებრად ხა-

რობს ქენდორი, რამი ახალგაზრდა დედური სელი, კენფი და სხვ.

ყველა ამითში ყველაზე ხელსაყრელი რამი, რომელიც მერტო რაოდენობის და მაღალი რისების ბოქოს იძლევა, ამიტომ მან უსათუოდ პირველი ადგოდა უნდა დიქიროს... მეორე წერილი ასეთი მოწოდებით ბოლოვდება:

...ფართო გზა ახალ სართავ კულტურებში მცირე შემოსავლობი სინდისს ძვირადღირდა კულტურებმა უნდა შეცვალოს... მესამე წერილი იუწყება, რომ ქუთაისის მახლობლად სო. კეახ ქორში ეწყობა ამიერ-კავკასიის ქანდორ-რამის საცდელ-სამეცნიერო სადგური, რომელიც მიზნად ისახავს ჯიშების გამოცდის და სამტ. მეურნეობებისათვის ნერგების მიწოდებას.

კითხულობს ავრონიძე და წარამარა თავის შენიშვნებს ისკრის.

— (ღვებით, ჩემო ბატონო, მწევანე რამი სრულებით ვერ უძლებს მოყენებას.)

— ეს კი სწორია.

— ვინ მოგახსენა?! ბოქოს მიღების მეთოდზე მე ჩემი შეხედულება მაქვს, და კიდევ დაგიტყუებთ!

სალამო ხანი იყო, როცა გეგელიამ გაზედი დაეკცა. მან სთქვა.

— ასე მგონია, ხელახლა დავიბადე! კოშმოსტები ჩემს ოჯახებს ანხორციელებენ. ისინი ვალდებული არიან მიმოხიან, მამუშაონ... მე მათ ვესაუბრობი. მი ჩემი მამა შეხება. და მოხუცმა ავრონიძემ განკარგულვება ვასკა, დაელოგებით მისი საშუაო ოთახი, რომელიც დიდხანია საცქუნაოდ იყო გადატყუებული. ლადომ იშვიათ შედიოდა შივ. მართებულ ოთახი მაშინვე მწნილი-სა და ყველის ხალმებით გამოტენა. თებთელის ყინვებში კვერცხებზე დამჯდარი დედლები სამხარეულო ფაქილად იქ გადაიყვანა. ახლოდ-გამოჩვილმა წიწილბმა ლადოს საწერ მავიდის ქვეშ გამოხაზმორეს.

მეორე დღეს ავრონიძე თავის სამუშაო ოთახში ჩაიკეტა.

საჭირო იყო ყველაფრის თაიდან დაწყება.

მავიდის უჯრებიდან უჩუბოების ფიქრებთან მიმოწერა გამოეკცა, თაორიხებე ვაფინტული რეპულბე შეკრინა, ოდესღაც ჩაწერილი შენიშვნები შეარჩია და გახურებული გულით შეუღდა იმ მოხსენება — ნარკვევის წერას, რომელიც მან საქართველოს გასაბჭოების მერე დღესე განადატრა.

გაილივა ტენენკური კულტურების ძველმა მეორეებმე.

მიწათმოქმედების კომისიის ვრცელი მოხსენება გაუგზავნა ახალი ბოქოვანი მცენარეების შესახებ. ორი მოუსენარე კვირა გავიდა. პასუხის მოლოდინში, მოხუცი კვადაყრობს ეგება.

(ცდილობს რამი ხელსაქმით ამოცნოს ეს ცარიელი დღეები, რომ მის დაქიმულ ძარღვებს სიმშვიდე ელიოს.)

ხან გატყვევებულ ხეხილის ბაღში ვსულუსებს, ხან კარამოვარდნა ჩემას აკეთებს. და რაკი პასუხა დაიგვიანა, სამხარეულო ოდს მიადგა დამაბლი ყარების გამოსაცვალად მისი ასეთი გამოცოცხლება ყველას უკვირს — შეზობლებს და შენიშუბებს.

შეზინდებისს მიქანცული გავგებუბა საწულუს.

— რომ-არ დამიძახონ?! — გაუელეებს წამით.

გაურკვევლობით გაწვალებული ავრონიძე ღამით აკვირებულ იქცებს წინებთან იშორებს.

მესამე კვირა იწურება.

ერთ საღამოს, სამხარეულოს სახურავზე აბოტლებული მოხუცი მისი ნწოვანობისთვის უჩვეულო სიჩქარით ჩამოიჭრა მიწაზე. უმკვართან ფოსტალიონს იღვა.

მოხუცმა დევემა ჩამოართვა, მგერამ ძალა არ ეყო. წაეკიხა.

იქვე ჩამოვიდა. დამშვიდებულ გასცქეროდა სივრცეს, თითქო არაფერიც არ მოხდარიყო.

მხოლოდ ახლა იგრძნო, თუ რამდენად მოქანცულა იგი ამ ერცახე ქალაქის მოლოდინში.

ახლა ცინებებს, მისი ბედი უკვე გადაწყვეტილია. დევემა ხელში უჭერაკეს. საქმარისი ოდნე გაშალოს...

ამ საღამოს მოხუცი ავრონიძე ან ყარების გამოცვალას მოათავებს, ან ისევე ბალი წალოდლება ხმარაიმთელ ეპქურითან...

დაცული დევემას ყური გადაუწია, ჩაიკვირა... მერე ერთბაშად გახსნა.

იმ საღამოს ლადომ გეგელია სამხარეულო ოდის სახურავზე არ ასულა. აღრც ბაღის ბილიკებზე გამოჩინდა.

ნაშუადამევეს ავრონიძე რბილად ირბოდა მეორე კლასის კუბეში, და მებარბლის ბორბლების რიტმიულ ძაგაგში, თავის მწუნარე ცხოვრების განახლებზე ოცნებობდა.

დევემა ამიერკავკასიის ქენდორ-რამის ტრესტისგან იყო.

გეგელიას სასწრაფოდ თბილისში იწვევდენ.

ბ რ ი ნ ჯ ა ო ს მ ხ ე ღ ა რ ი

ა კ უ შ კ ი ნ ი

ნ.ბ. შიბატე. — ლორისამედიკოსისა.

პეტრეს მოედანს აჭკნის იხალი
სახლი რჩეული და ტან-მალალი,
მის აივნებზე შეუძიებ დარაჯად
აწვეულ თათოი სდგას ორი ლომი,
თითქოს ცოცხალი და დაუტყარმი.
მარმარის მხეცებზე სოცელ ფარაჯი
უქნალო, გულზე ხელბედაკრფით
იჯდა ივენი, ნაღმით მხედიო.
ის არ ნაწიობდა თავის თვის—ჭკრთალი,
მის არ ეგონა, თურაოდ წყალი
ბარზოს და მის ლენისა ეტება,
ლოკარ გვერდნივენ ქარნი მხეცხდა,
ლოკარ მოძირო გრიაჯალმა ქული,
სხვიდა სხვა ღოო და სულ სხვა წუთო.
სასურვევითი აღსაცეც კვერა
მხოლოდ ერთ მხარეს მან მიაშტერა:
და ამბობებულ სიღმის ზეირთემა
კლავ მთავრადივენ ვითარცა მზეთი,
ქრო დაქრდა, ტალღების სივეთი
სახლის ნიჭები სწანდა გარკვევითი,
ო, ლმერთო, ლმერთო! წყალთა მუხობა—

ლად,
თითქმის უძებთან მდებარებს ობოლო
პატარა სახლი, ჭრილი, ყოჩგი,
იქ ცხოვრობს ჩემად არსებულ ოჩი:
ჭკრთი-ასულით: ოცნება შორი:
მისი პარკში, სიზხადლ თუ ხედავს
ველდფერს ამას თუ არის ნეტებ
ჩვენი ცხოვრება—ყალბი ზანებ,
ბედის დაკინება, ძირს დაქაზება?
თითქოს მარმარმა მოჯადობებთ.
ის დაატყვევა თავისი ცქერით.
ვერ ნაშოსულა! წულის ურდობები
ორველი—და მტერ სხვა არავებრი.
იმისენ ზურგით შემოქცეული,
ხელ-შეხებულ მაილ შექცეულზე,
დავც პოპოქობის ტალღა წველით,
ამბობებულ მდინარის წყალზე
მოსწანის მგდარი ბრინჯაოს რაშით,
ხელთ გაწვდილით მაღლა ზეცაში.

ნაწილი მთორა

ნენად იჯერა გული დარბევით
და მოქნეულმა მტრ თანხმობით
იბრუნა პირი დანახობით,
რომ დატბებს თავის ველურ ქედობით.
თავის ნადვლი ზიხლით დატოვა...
ასე უკალი, რომელსაც ზრავა
ახლავს აფხაქ—დაბნისის სოფელს.
ველდფერის მისეცეს მავისს უღმრთელს...
აძრავს, მველივობა და კმობლა ღრუქნა...
ყენება, გაგაგა ში წაილი მინა!
შემდეგ ნაპირკეთი დატვირთვებით,
დადგის შიშის ქიქუშ, დატვირთვებით
აფხაქები შინ იტყარის,
გზაში კარგავენ ნადვლს შარაის.

წყალმა დაიკლ და ქვაფენილი
ბრუნებდას—უტყრად გამოირეწილი.
ებრთვის მდინარეს ჩვენი ივენი,
მოცული შიშის ფარული სენით,
მხოლოდ მწუხარე მხიბვას მშენი,
კიდევ ბრახუნებ ავი ზეირთემა,
ზეირთის გარბნობით დანატყრებობი,
თითქმის მათ კიდევ ხანძარი სრევიდა
და ჯაჯანი ჰუჭი აწვავდა.
მიმედ სრევიდა ნენა რჩეული—
ცხენი ბრძოლიდან გამოქცეული.
ივენივე წყალთი მისულა გაბედა
და ნავს წაწყდა ის უტყრებობი.
იგი მენავებს ახლა იქნის,
რძეულიც თავის უღრადულ სახით
ართმუნს უზალთუნს მის დასაბრუნლო.
სეგრეა: გაიტანს ტალღების ლეღის.
დღებანი ეტბრთა მინებენ მართი
ტალღების ამტვირთელ და გაბარზებულს,
ნავი მოსდევდა ზეირთების კრებულს,
თავის ზეზავრებით მათი ნავარდის

სოცელ წუთის მხეცებალი რომ გამბედარი-
ყო,

მეგრამ მდინარემ ნავი გაიყვია,
აი ნაპირი,
საბარლო ვარბის
ნაქნობა ქუჩო, უტყრის ხარბი,
ავიღებებს ჩვეულს და თან ვარბელს;
სურათის საშინელს და სიზხადელს!
და მის წინ ყრია უწესო გრადელს,
რაც კი მდინარის ორსვემ დასტოვა,
დაშლილ ფიტრების გამოჩნდა მტვერი,
დაწარულია სახლები ბევრი;
ზოგიერთები უტყუმბა დგანან,
ეთი ბრძოლის იღებ ყოიღვან სწანან
დაშორებულთ გეამები. მაშინ ივენი
სასურვევითი და გიგურ რბნით
იქ მოქერის, სადაც ბედი მარად
ელის დამტვირთლ უტყო ბარაიან,
და იგი ვარბის საოკარ ვარბნობით,
უბრა— სად არის სახლი ნავრბობი,
ზაღდაცემული სდგას იგი სტედად,
ოჯან დაბუნდა ის უტყრებობი,
ნაქნობს სახლისკენ ისევ იტყრის,
აი, ტრითიო... ვალა მიქცარის
აი სწან და სახლი აოლასად არის,
ის უმეოქობი დარბილ, მიქცარე,
ეკამბება თავის თვის რბავად,
უტყბად დიარტვა მან უზღლზე ხელი
და ახიარბდა. ლიმბა ქილე,
მორყოილავე ქალზე მოიღვდა ბნელი.
მეგრამ მწეობრებულს დაღმანა—
სინანებ,
ჯართიერ შორის აქტე სადბარი
ფარბიერული დოზზე; დღმა კი ბრუწინვის
საბარლოს თავზე, წიოლდ საფართი
ფარვებს წარსული დღის ბორბრებებს
და დარბევითა ეტნას-გოიღვანს,
და სოცელღებ სხებ ჩვეულთ
ისეც მიიღო და დარბეული
გამოხედავა ჰარაში ხალხი.
მის უტრნობს საცეს არ არნდა თალხი,
კვლავ საშახტრში მოხედავ მიღის,
ივეცს, ეკაპირ—არ მველენე რიდის
მდინარისაგან საუღადეს გაბარკულს,

და იმედ აქვს რომ ზარალს წარსულს,
იგი აიღებს მალე სხეობიდან,
ნაქნებს, ზიდავენ ეზობიდან,
გრაფი ხელსტევი კვლავ ლეძედას სწე-
რდა
და ბიონსტებულ მეოხნის გზნებითა
უტყრებობს იგი უზღრება,
მეგრამ საბარლო ჩემი ივენი...
იგი მოიკვცა სოცელ დოღონებამ
ველარ გადულს მისმა გონებამ
საშინელ ვანკლებს, ტყვემბოლი სმენით
უნეს და ქარის მხარის უტყრება,
სეცს ფიტრებით დასილია—ქნტრბა
რა დადიობა, რაღაც სხნაპირი
რა აწვალბება წუთი ციმპარი
და შეპარბობი საოკარ სენით,
აი ბრუნდებოდა სახმის ივენი,
რაცა ვაიკდა საქმა ხანი,
მიქცარება მისი საგან,
სახლს, პატრინმა ხელმოკლე პიტეს,
ივენიც გაყვცა აზოლი გონებმა...
აი მოკითხა თავის ჟონება—
იღებობდა ბრბოს მეთე-მოიის,
დღილ ხინია მან დაღმო ბინა,
და ნავისადურში ზრბოხდა იქნა.
ეს საშოწყალად გამოწვილ ლუქმით
ცხოვრებდა მუდამ, მოზებე, უტყი,
მავწრა ესოღრედ ქვეს იმას უტყლს
მეგრამ უჩინარს და ჩაბოიგელს,
გზას არსადეს ის არ ამწივდა
და სუცდენ მათობს მიეღებობი,
ჭკრთიდან უტყნოლდ მის დაღბი,
და სწევიდა რაღაც უტყმობი სივლა,
არულ ვანკამით გაყრბებულთი,
ის უტყლდა კოფეს, მხაბინს,
და უტყრბი, მტრთალი, ენბებობი,
არც დადიობს,
ნავის ის და არც ეს, ვით ცოცხალ-
მველენა

*) დასაბრლო, იბ, „დროშა“ № 13.

ნათ შოშიანი გულის ტკივილით
 აწუხ მსაჯულების სასტიკ კარბთან.
 გამოედგინა საბრალის, ქარი
 გმინავდა ისე როგორც აფთიარ.
 ზუსტს მდღღარე ცრემლი სდიოდა,
 და ზორს გუშავის ხმა ვაკვირდა
 უბნად წაიხრტა ეგვენი, იმას
 მიაღწე წარსული სამწიგნობა,
 რაზნდაც ფიქრი მის ენებლება
 კვლავ წარმოუდგა. უმწინდა წყნისს,
 ირგვლივ დაიწყო მან ხეტიალი,
 სწრაფ შიშარა ნაბიჯი ტრიალი,
 თვალთ მთავლო მან შიშით არეს,
 სახლის სვეტბა-ქვეშ ახლა ის არის;
 აქ მოადარებ იდგენ ლომებზე,
 აწილით თათით, დათრავილი...
 და მის პირდაპირ სამწიგნ ღანდით,
 ბრგვლივ შეზღუდულ და მთლად კლდე-

აპრობილ ხელით მტედარი სრანდა,
 ამაყდ მტედარი ბრინჯავის ცხენზე,
 ეგვენი მტედარი, მას შოვიანდა,
 კვლავ აყვალავარი: ტალღით, კრებული,
 წყლისის ფართობი გაათავებულთ,
 ისდაც სტიქის ზეიმი ჰქონდა,
 იცნო ლომები ნისლით ბურვილი,
 და ის მტედარი ბრინჯავის თავით,
 რაიმისი უღმობელ ამყ სერკვალით
 ზღვისთან ქალაქი დაარსდა აიკ.
 სამწიგნალი ის ამ წყვილადმისი
 შებნულზე ბეჭედი იღუბალ ფიქრის!
 რეგა რა ძალა იმალის მამის,
 ნიგოზარა ცეცხლით იწიეთ რა ჩაზი?

ამაყი რაში? შენ საით მიპქი,
 და სად დაუშვებ ფეხებს ბიე სვლაში?
 სასტიკი ზედის მშლავარი მფლობელი!
 განა შენ ასე უფსკურლის თავზე
 რკინის აფიორით, თ, უღმობელი,
 არ დააყენე რუსეთი ყალფზე?
 და კვირსებობებს გულს აფრთხილები-

უელის შეშლილი, მიღლად მოცატებე,
 ის მაჩრდილად გიუტრ თვლებით
 მღვრიადილი მკერობების სახეს,
 ისეც შემფითდა. თავისი უღმობით
 ეტ მოადარის მკერა ფილად,
 აფიორის აფსკა რეკარდ რეკარდით
 და რაღაც ცეცხლმა ის ათავიოლა
 მოწყობის სისხლი, ის დღეცა მკაცრედ
 ამყ კარის წინ ბოზბორაკული,
 და სკილითა ღრქნით, კოფანს საბით
 სტიკა, შეპკრობილმა ძალით გრჩინე-

„მამო კარგი, ენახით, აღმშენებელი...“
 უცხად გაიქცა გინაქანები,
 მას მოჩვენა რაღაც, ხმინებით,
 რომ მეუფას სახე მოზამდუნებელი
 მაცნე შოშიცა სწრაფ შრისანებით,
 რბის ყრუ მოედნით საბრალე გიეთ,
 სანაც მნაირი მას ენის, შიშით:
 თითქმის დაშტეველ გრგვინებს გრია-

ცნენის თქარუნე, შორით შიშინლი,
 და უბსებებ მშიშე ზრიალით
 ამბობებული მას ქვავინლით.

განთიებული ფერმკრთალი მთავარი,
 ხელით-წყვილითი მალა ზეცანაში
 იმას ბრინჯავის მოსდევს მწიფად
 გამოქნებულ და შერევიან რაშით,
 და მირულ დამე საბრალე გიით,
 სდა არ წვიდა. ემზოდა შიშით
 რომ მას მოსდევდა მშიშე ქრებით
 იგი მტედარი შიშინებელი
 და ამას შემდეგ, როს უზღუბოდა
 იმ შიშინებ გავლა ეგვერისი,
 იმას სასტეკ შიში ჩიხებოდა,
 ხმოს მიიკრავდა ის ვულზე ტყენით,
 ელისი აცხრებდა მის ცენას მარჯვ,
 კოლხს გაბნებულს ჩიხდა წყნად,
 და მიღობდა ვანზე ძინებლით,
 არის პატარა ზღვაზე უღმობელი,
 ხანდახან იგი აქ აღმაცრად
 შეთევდა თავის ღარბს ფუცკრით,
 და თვით იტყობს ის გმნას მკერც,
 ან და მოხელე აქ მოდის კვირას
 ნავით, ზენდა მტედარი საცენე
 მსხედ აქ ხაზობს ბალისი მწიგენ
 აქ წყალბეჭებამ უბოროტებს
 მოაღოდ ძველი სახლი ოღმენი
 და იგი სრანდა ვით ბურქი შავი,
 ის იყო გასული წყლს გაზიხს ნავით,
 ის იყო თითქმის მთლად დანგრეული,
 იმის მკითხებით ეგვენი ხმეს,
 და მისი გავიმი ციცი, ეტლი
 ღვითის ბულისთავის ივე დაბარებს.

თარგმანი:
 ვალ. გაფრინდაშვილი.

თეთრი ზღვის არსი

ათასეულ კილომეტრებზე გადა-
 კიმბულან: ლენა, ენისეი, ირტიმი,
 ელოვა, დნეპრი, დონი, ობი, ამჟე-
 რი საბე. კავშირის სხვა მდინარე-
 რები. ეს მდინარეები საუკეთესო
 სამგეოგრაფიულ სხვადასხვა ტერიტორიის
 იფხად და სწრაფად გადასაზრდათ,
 თვით შორეულ მხარეებშიც კი,
 მიუხედავად ამისა დღემდე ყველა
 მდინარე არ არის გამოყენებული სა-
 ნაოსნოთ.

ძველს რუსეთში სანაოსნო გზებს
 არ ექცეოდა სათანადო ყურადღება.
 მართალია ზოგი მდინარეები გამო-
 ყენებული იყო სანაოსნოთ. მაგრამ
 სრულიად არაფერ ზოუნავდა მათ
 კეთილმოწყობაზე.

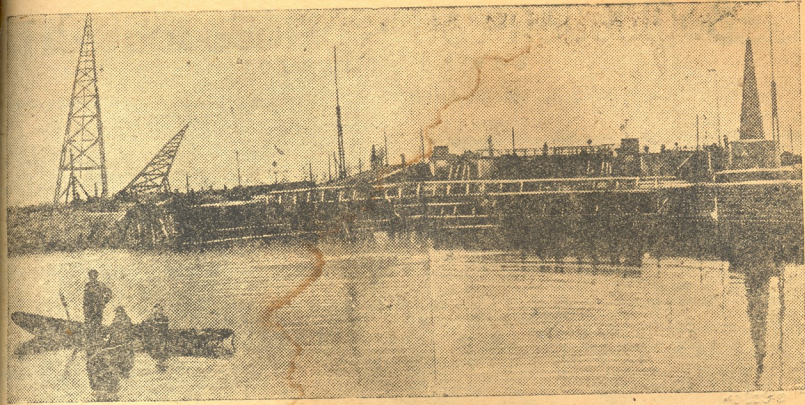
შხოლად პროლეტარიატმა, სახელ
 მწიფო ძალათვლების აღების შემე-
 დგე, მიაჩნია სერიოზული ყურადღე-
 ბა სანაოსნო გზათა გაუმჯობესების.
 პირველი ხუთწლიელის უდიდეს სა-
 მუშაოთა გეგმებში საქმად დიდი
 ადგილი ჰქონდა დათმობილი სანა-
 ოსნო გზათა ქსელის გაფართოებანს.
 ძველი სანაოსნო მდინარეთა გამოყე-
 ნების გაძლიერება, მათი რეკონსტრუ-
 კტუცია, ათეულ ახალი სანაოსნო
 გზების შექმნა, ნიშნავდა—ინდუსტრია-
 ლური წვეყნისათვის ახალი რაიონ-
 ნების აღმოჩენას, პურის, მანქანების,
 ნედლეულის, სადამამუშებლო მასა-
 ლისა და ნავთის გადასაზრდათ ახა-
 ლი სანაოსნო გზათა ქსელის გახსნას,
 ეს ნიშნავდა აგრეთვე იმას, რომ
 მიგარდნლ მიეწყებულ რაიონებში

აპს. იაკობა
 გაერთ. სახ. პოლიტსამმართველის თავმ-
 ჯდომარის მოადგიდე. თეთრი ზღვის არხის
 მშენებლობის უფროსი.

შეიქმნებოდა უკეთესი პირობები
 ეკონომიური და კულტურული მშე-
 ნებლობის ფართოდ გასაშლელად.
 ხუთწლიელის გეგმაშ შესცვლა ჩვენი
 ქვეყნის ზედაპირი. მან შესცვალა
 ჩვენი სანაოსნო გზათა ქსელი. ყვე-
 ლაზე დამნიშნებულვან ფაქტს

ჩვენს სანაოსნო გზათა მშენებლო-
 ბაში წარმოადგინა ორი ხელოვნური
 გვიანტური სანაოსნო გზის მშენებ-
 ლობა: ესენი არის — ბალტიის და
 თეთრი ზღვებს შორის გაყვანილი
 არხი, რომელიც აერთიანებს ამ ორ
 ზღვას და გვიბრუნებს და შლიუზებ-
 ზის მოწყობა დნებრზე, რამაც ისტო-
 რიის მთელ მანძილზე დნებრი
 სივრცელად გადააქცია მთელს თავის
 სიგრძეზე სანაოსნო მდინარედ.
 თეთრი ზღვის არხის საშუალებით
 ჩვენმა გემებმა თავი დაგვირეს სკან-
 დინავიის ქვეყნების დარწმუნ შიშო-
 ელას. ამ არხის საშუალებით გაიხს
 უმოკლესი გზა კავალიის უდაბლურ
 ტდეებისკენ, პეჩორის ნანაშრისს
 და ჩრდილოეთის სხვა სიმდიდრე-
 ბისკენ. ეს არხი ხელს შეუწყობს
 საბჭოთა ჩრდილოეთის საწარმოო
 ძალითა განვითარებას.
 პარტიამ და ხელისუფლებამ ამ
 არხის გაყვანა მიანდგეს საბჭოთა კავ-
 შრისის გაერთიანებულ პოლიტსა-
 მმართველს. არხის მშენებლობა
 დაიწყო 1931 წ. ნოემბერში. დღეს
 ეს დადავება პირნათლად შესრულე-
 ბულია. ბალტიისა და თეთრი ზღვის
 შორის უკვე დადიან გემები. წყლის
 ტრანსპორტის სახალხო კომისარ,
 ჩიხბინა რს გზა და ჩარაქვა საბჭოთა
 კავშირის პიქჩედ სანაოსნო გზათა
 რეკტენი. არხის მშენებლობაზე ბოლ-
 შევკენის ზაერ მიღწეული გამოარ-
 ჯებება — არის ბოლშევიკური ტე-
 ბებების დამარჯებება. ეს არის უდა-

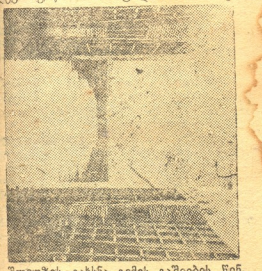

თეთრი ზღვის არხი. — კოვენანტის „ხილი“ პირველი შლიეზი.

ეს ისტორიული მნიშვნელობის
გაბარჯება.

პირველ მაისს გავიდენ პირველი
კიბრები დნებრით კვიდიან ხერსონი-
სკენ. ისტორიაში დნებრი პრველად
გახდა მთელს მანძილზე სანაოსნო
დინაზე, ისტორიაში პირველად გა-
ვიდენ გენები დნებრის ჩანჩქერებზე
— დნებროპეტროვსკიდან კიჩკასა-
მდე.

ჯებირებისა და შლიეზების მშე-
ნებლობა კიდევ არ სწყვეტს დნებ-
რის მთელს პრობლემას. ჯერ კიდევ
მინ არის უდიდესი სამუშაოები
„უდი დნებრის“ გარშემო, ე. ი.
სლოიერი სანაოსნო გზის მოსაწყობად
დნებროპეტროვსკიდან ლენინგრადამდე, ცხლა
მ გზის მიმართობა ჯერ კი-
ბევ შტაქო — სტალინო, მაკრამ

შლიეზის გასსნა გემის გაშვების წი.

მოცარ არ არის ის ცხოვ, როცა თეთრი
ზღვიდან ლენინგრადამდე გავლით
სამხრეთისაკენ, შავი ზღვისაკენ,
დნებრის შლიეზებით დაიძვრებიან
გემთა ქარაფრები. უდიდ დნე-
ბრის პრობლემა მომავალში ითვა-
ლისწინებს მდინარე ოკასა და ვოლ-
გასთან შეერთებას, — ეს დაუკავში-

რებს დნებრს მოსკოვსა და ვოლგის
მხარის ქალაქებს.

ეხლა სწარბოებს მუშაობა მესამე
უდიდესი ხელოვნური სანაოსნო
გზის ვოლგა-მოსკოვის გარშემო. ეს
გზა ვადასკრის უდიდესი სამეურ-
ნო მნიშვნელობის საკითხს — დე-
და-ქალაქს დაუკავშირებს ვოლგასა
და მის მხარეს, როგორც ვაგეუთვე
მთელ რიგ სხვა სანაოსნო გზათა
მოწყობა — ასეთებია: ვოლგა-დონი,
კამა-პეჩორის შეერთება და სხვ.

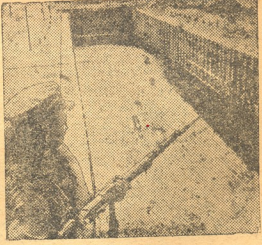
თეთრი ზღვის არხისა და დნებრის
მშენებლობაზე გამოიქვდა უმაღლესი
კავშირებისა და პირობების კომი-
ტე. თეთრი ზღვის არხის მშენებ-
ლობის ძირითადი ხელმძღვანელი კა-
დრები ვადასკოვილია ვოლგა-მო-
სკოვის არხი, არც ის არის შემთ-
ვეითი, რომ სახ. კომ. საბჭოს და
საქ. კაბ. ცეკას დადგენილებით
დნებროპეტროვსკის ძირითადი კადრები
ააშენებენ ვოლგის შიდასადაღუ-
რებს.

განსაკუთრებით აღსანიშნავია ის
უდიდესი მუშაობა, რომელიც სწარ-
მოებდა აღამინათა აღზრდის მხრივ
თეთრი ზღვამშენებ, ამ აღმშენებლო-
ბაზე მუშაობდენ აღამინები, რომ-
ლებსაც ამა თუ იმ სახის დანაშაუ-
რი მოთხოვითა მუშურ-ვლებური
სახელმწიფოს წინაშე. ისინი აშენებ-
დენ არხს, ისინი მუშაობდენ
და სწავლობდენ, ისინი შრო-
მაში, შეუთავარ მუშაობაში იხვეჭ-
დენ უფლებას შრომითი ცხოვრებო-
საკენ დასაბრუნებლად.

საბჭოთა კავშირის ახალ სანაოსნო
გზათა მშენებლობასა და მის გან-
ვითარებაში უდიდესი როლი ითა-
მავსა საბჭოთა კავშირის ელექტრო-
ფიკაციის გეგმამ, რომელიც დამუ-
შავებული იყო ვ. ი. ლენინის უშუა-

ლო მონაწილეობით. ამ გეგმამ იმ-
თავითვე წამოაყენა საბ. კავშ. სანაო-
სნო გზათა გამოყენება. ამ გეგმის
დამტკიცებიდან 12 წელი გვიდა.
ამ ხნის განმავლობაში პარტიამ, მი-
დილია რა ის ლენინის მიერ ნაჩვენე
არ გზათ, ახს. სტალინის ხელმძღვა-
ნელობით მიაღწია ამ გეგმის შეს-
რულებას. აშენდა მთელი რიგი უდი-
დესი ჰიდრო-ელსადგურები, შენდე-
მა ელექტროფიკაციის ახალი გვიან-
ტები, მოეწყო ახალი უდიდესი სა-
ნაოსნო გზები.

ჩვენ ვიცით, თუ რა უდიდესი მო-
ნაწილეობა მიიღეს საქ. კაბ. ცეკ. ც. კა-
და ახს. სტალინმა დნებროპეტროვსკიდან
და თეთრი ზღვამშენის დასრულება-

არხის ხადარაგოზე

ში, ჩვენ ვიცით აგრეთვე, რა უდი-
დეს მნიშვნელობას ანიჭებს პარტია
ახალ სანაოსნო გზათა მოწყობას.
აი, სწორედ ამიტომ ექვს გარეშეა,
რომ მეორე ხუთწილელას გეგმები,
არსებულ და ახალ სანაოსნო გზათა
შემდგომი გვიანტური მშენებლობათა
გეგმები მთლიანად იქნება შეს-
რულებლი.

გაბიენბილან ღალამგამელე

შ უ ლ ვ ა გ უ ა ჩ ი ძ ე

ეს იყო წინა...

სწრაფი, რომელიც ანაფი ვილადპურებს ეწირა ხეობას, კოხტო შეკრებილი ლუჯა გამიანად. მდებარე ოქროსტრად უბრ-წყინავე მტრები.

ეს—აზღა დანიშნული მაზრის უფროსი თავის სამხედროლოს ათავსაფიერებს. მას უკან მივსვამ აზღა: ჩაფიერება და ჩიხისანი-რა წყილებდა, რომლებსაც ხიხის გვეშ, მიკრულიან თავსფარში გაკრული რაღაც ნიჭურეგები შეწყვიდა (ხამ გასცილთ თავი-და, კოჩია ღ. დღიანის „ფლმინდღინი“-და, რომელიც მის მამულში, მოხიპილ გვის ნატრებეს „ოხრას“ მანდად აცნობდა აქვლეს).

მეტირებს პერევისსკენ აულიათ გეზი. მაზრის უფროსს გაგროვით აქვს, რომ პერევისსში ამ ბოლო დღის რაღაც მოუსიერება დაეცხით შეუძეს, გახშირდა „მე-პრობისა“, თამაში. საჭიროა „მოსტენერა-გის“ დატუსაფი.

მედილი მაზაროს მიადაგენ. მუშაში გამოვლენენ მაზრის უფროსთან და მაზაროს კითხან აიტუსენ. —საჭიროა რომ არიან აქვს, —კეთილმ სხე მიიღო მაზრის უფროსმა. მოიჯარაღრეები ცუდათ ხამ არა გაუკრძალეს?! საჩივარი როგორ არ აქვთ, მაგრამ გინ გაბედავს დაძაბა სიტყვა. შერაცსაყოფილა და დასაჯოს კიდევ უფრო მეტი სახედილი მოვლის. მას არ ასცდება ჩაერის გულია. ხი. თორემ როგორ შეიძლება მაზაროსა და უტკიროსს კაცმა მოიჯარაღრეების თავებინობას, აიტანოს მათგან განუწყვეტელი დამკობრება, დაიგევა.

სხვა არა იყოს რა, რატომ უნდა დაიჯაროს მაზაროში კაცი. გულის თათობი და-იკარგა, ამას წინად კიდევ ბერძენი გაქრა სადღაც. მაზაროში რომ შევიდა სამუშაოდ აველამ ნახა, მაგრამ აქიდან გამოსული ილარავის უნახავს. ან რატომ მივებრუნებოდა მოიჯარაღრემ სასწრაფოდ ის მაზო-რა და ახალ მაზაროს გათარხნე დაიჯეფრა. უბედური, უთუოდ დაიღუბა მაზარო-ში და ადამიანური ვასყენებაც კი არ იტრისა.

მალორელები სდუმან, მაზაროს კი ენა არ აქვს რომ ამეტყველდეს.

მაზრის უფროსი უკან ბრუნდება, ხილო შეავად გამტრული ადამიანები ისევ მაზაროს შავ სინდელს მიაშურებენ. და იწყე-როს შავ სინდელს მიაშურებენ. და იწყევა მისე შრომა, ჯგჯჯოხელური შრომა, რომე-ღსაც არავითარი სინათლე არ ახლავს. პერევისსული გლეხი, მაგრამ დაარტყა წე-რადეი, დიერი ფილი, დაუჯგოვდ დღვალა-თი ჭიარულად და საჩივრელ მემბატინებს, მთელი ქვეყნის წყურებულს...

*

ყოველ გარიერაზეც ჭიათურის ხეობას ოპონლებული კიცილი აღვიდებოდა. საათი მანძი არიანს ჰქონდა და გათენების მოხა-ლეობებს ოპონლებული საყვირის ხმით გებულბდენენ. ეს ნიშანი იყო მაზაროს წასვლის, და მუშაში მიდიდა, ფესშიშე-ლა, უბედურ, სასუთარი თავის და ოჯახის წყურე გლეხით დასედადებულა.

მაზაროში არავითარი განათება არ იყო, ხანდახან ჰქრებეს თუ ათნებოდენ. მუშაშია გარეგნულდება გათენებშიან დაღმებამდე-თუ ამ ხნის განცხადებულა მუშა ვერ შე-სარეოდება დაწვლილბას, მას მალორეად არ გამოუშვებდნენ, სანამ მილიანად არ მოუ-თვლიდა მოიჯარაღრეს თავის ნორჩის.

ხშირად მუშები მალორშივე რჩებო-დნენ დასინებულად, რადგან ბინები არ იყო. ბინათ გავხედულა. დღის აღიანა ისევე წერაქეს უბაშეფდობდნენ და ასე გრძიდებოდა დაღამებამდე, დაღმებამდე გათენებამდე. ამასვე ჯგჯჯოხელური მუშა-მა წარმოუღვინებოდა. შრომა კატორია იყო.

ეს კარგად ახსოვს ანტონ თოდაძეს, პერევისის მალორის უტკიროს მუშას, კომუნისტური პარტიის წევრს და პარტიორგანი-ზატორს, რომელიც 31 წელიწადი მალო-რაში გაბარა.

მას გაბარა შეპარგია, მაგრამ მძიმე შრო-მის ვერ გატებინა ეს მაგარტუნობიანი კაცი. ის მას მძიმე ლოდათ აწვეს. არ გვე-რდებ ბინა, არ გქონდა სასმელი, რომ ნატრეს ცივ მუხანდ რამდენიმე დღე გვი-რედილი, არ გვერდებდა პირასხანა, კვირა-ობით ხელმისი ვერ ვიხანდილი.

მაგრამ ეს იყო წარსული. შავებულე წე-რსულში, როდესაც ქვეყნის პარტიობით

საპასული კედლის მხატვრობა ნინოში. ვაჰაბილბებელი მხატვ. თერჯოლოვას მიერ.

ამ დროს ვერც კი იტყვიოთ, რომ ეს კარ-რამდენიმე წუთის წინად არ კილომეტრს-გულს აპირებოდა და წერაქებით მს-გულს აპირებდა.

წევამას ბერიო შესანიშნავი ხალს ჰქავს, მათ შორის პარტიობისა ულუო-შალვა ციცივისც კეთილბინი. ეს კაცი ახ-წერილია რაც მალორში მუშობს და დღეში 2,000 ფთიანად პარტიობს სტრის. შრომა მისთვის გათიქა პირველ მოთხინებულ-სახსლეს, სიმამრება და გბირობა სასმე-ლს. ციცივის ხსენებშია დღეს ყველა პე-რევისსში. ყველა ცდლობს მას გაუსწ-რდეს, მისგან წარამტებებს მიიღწეოს მა-რგავითის მოკრახნი.

ციცივისი იმაყოფნე ძველი მალორე-ლია. რომელსა რიგევი პერევისსში სა-წინა. უკანასკნელად მათ გამოაჯღელა გიორგი ჩანანძე, რომელიცდა თავისი სარ-ქილის ნებეგები მალორის შევლია. 30 წე-ლით მუშობდა გ. ჩანანძე შევადიანთ დღე-მიახედა. მას უტყვე აღორ მუშედილა მალო-რაში მუშაობს, მაგრამ გული არ ლობებს. უნდა რითიმე კიდევ ენახაწელოს მის. ა-ყვარულ საქვეს. გ. ჩანანძე ეხლა ტრანს-პირზე მუშობს. მან მათიერა მალორა, მა-გრამ თავის მაგარად შევლი გამოგზავნა

ეთი დროს მალორში ახალი ერთად მუ-შაობდნენ მალორში დასედაზრდა ჩანანძე მუშაობდა და სწავლებდა კიდევ. მან და-მაგარა საშუალო სასწავლებელი, აფილო-მაგარა. პროფესორადღრედა ორგანიზაციამ ის უშლებს სასწავლებელში მიაგინდა და განუხად ეს მემკვიდრეობით მალორეად თეთიან მებრეგედა და ვერინებ საბო-რისინეწერილი დაეუტლებს ამიორებს. რამ-დენიმე თვის შემდგეს ის დაუბრუნდება პერევისსის მალორს, რომ გაავრცელოს მ-მა მისის. ტრადიციო, დაგზმაროს თავის კლასს შევიღებს საწარმოო გვეგებებს შე-რეობაში.

მუშაში კლასი ქნის თავის საწარმო-რეტიმეორ იტილეგინების. ს. ჩანანძე ერთ-ერთია მათ შორის

*

გათენებიდან დაღამებამდე მუშაობდენ წარღვ პერევისსული მალორელები. მთიი სასუბრა დღე. გრძიდებოდნენ 14—16 სა-ათი.

გათენებიდან გათენებამდე მუშაობ-დდეს პერევისსის მალორს, რომ მარგანე-ცითი უზრუნველბუკოს სოციალისტური ინ-დუსტრიის გათარბებს.

მალორის მუშაობა ვახანერძილიდა. მაგრამ მალორეკოს შრომა შეტკირდა. 15 საათის ნაცვლად ჩვენი მალორეო 7 საათი მუშაობს. ამასთანავე ის უტყვემად შოკარდებულა. ვახანერძითი ოპორაგებს ხნევესტორი წერაქეი, გრგინეგის დინამო-ტი, დასუტორელები ურებებად არს გა-მეულა მალორეად მანდის მზიდევი ვაგო-ნიბი.

ადამიანის ხელი მექანიზმებში დაემატა. სა პირთა მთიი ათვისებდა, უტყვე გამოყენება. მაშას პერევისს არ შეტკირება არავითარი დაწვრების წინაშე. ბოლშევიკური მოძო-მება ვახანერძელები მანებარის წესტ, მუშეფიხებელ მუშაობაზე მოავებებს გბე-მეჩის გათავებრებით შეტრულბებს.

პერევისსის გეზი აქეთიერ უნდა წარბა-როსი.

პრონიკა

ტომ მუნი კვლავ სააეროგზილოშია

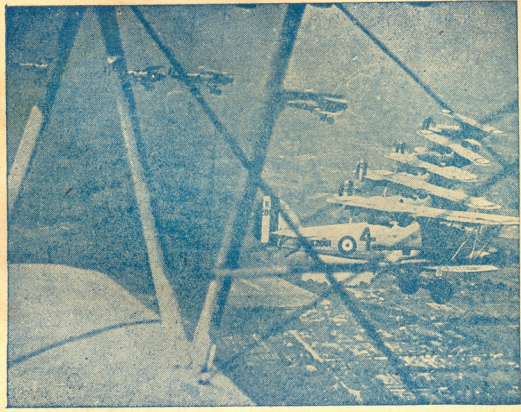
იზაირალიზებში აზრადმიან ომისათვის

15 წელზე მეტია ტომ მუნი დაპატიმრებულია ვითომდა იმიტომ, რომ მან ბოშა ესროლა პატრიოტულ დემონსტრაციას. მიუხედავად იმისა, რომ მთელი რიგი უდავო დოკუმენტებით დამტკიცდა ტომ მუნის უდანაშაულობა, ამერიკის კაპიტალისტური სახანძროლო მას მაინც არ ანთავისუფლებს ციხიდან.

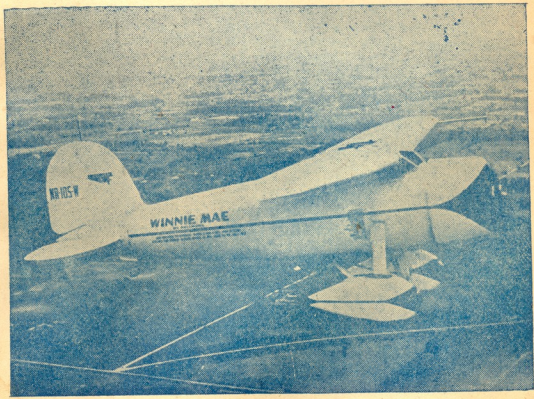
სურათზე — მარჯვნივ ტომ მუნის დამცველი უოლში, ტომ მუნი და დამცველი ვალახერი. ტ. მუნის ზელებში ბოჯკილი აქვს გაყრილი.

კაპიტალისტური ძველები აზრადმიან ომისათვის.

ინგლისის მწვერავ აეროპლანების მესამე ეს კადრილია საცდელი გაფრენის დროს.

მორიგი გაღვრენა დედამიწის გარეშე.

აეროპლანი, რომელმაც მფრინავი პოსტი გადატრინდა დედამიწის გარეშე.

ქაღლი გაზის საწინააღმდეგო ნიღაბში.

1977
საქართველოს
საგარეო ურთიერთობების
მინისტრო

6/100 125

